

Veto

Eigenlijk is de hele verkiezingscampagne van het Vlaams Blok bedoeld als een raamvertelling in een raamvertelling. Zich lavend aan de smartlappenkultuur, opgaand in een kitscherige schijnwereld, willen zij gewoon op een ongecompliceerde manier genieten van de vreemdelingen en hun leven. Maar net als hun kameraden van de Blauwe Maandag Compagnie kunnen zij het niet helpen te vervallen in een zeer banale, amateuristische vaudeville. Een dun verhaaltje op p. 9.

De debiele slogans van het Blok zijn te wijten aan een tekort aan literaire vorming in het onderwijs. In bibliotheken en in boekenwinkels wordt de partij stiefmoederlijk behandeld. Toch kan Dewinter het soms goed zeggen. Daardoor zal na de zelfmoord van de man een even grote myte rond zijn persoon worden gekreeërd als rond lotie 't Hooft. Maar of zijn slogans in een volksvreemde taal verschijnen hangt af van toevallige kontakten met vertalers. Ook op pagina 9.

Dat laatste zit Dewinter hoog. Temeer daar de Kulak elke allusie op onafhankelijkheid zonder pardon beantwoordde met "wij hebben helemaal geen autonomie nodig. Wij willen een geïntegreerd deel blijven van het grote katholieke koninkrijk." De Westvlaamse industriëlen van hun kant paktten Dewinter vast en legden hem met staaldraad het zwijgen op. Ze lieten hem pas los toen hij zou deelnemen aan de cursus 'Verkaufen auf Deutsch'. Voor die taal kan Dewinter niet beschikken over toevallige kontakten. Informatie van een mol op pagina 4.

In gevaar of bij het bevredigen maakt Dewinter altijd sterke geluiden. Dat karakteriseert hem. In zulke situaties grijpt hij met een adembenemende sprong zijn distilleerkolf en gaat al zijn vetpuistjes te lijf. Na deze operatie ziet hij eruit als een moerasplant. Gelukkig was er nog een vereniging in Leuven om hem toe te lichten. In het kruis op pagina 11.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 8, DINSDAG 18 NOVEMBER 1991

Toen vernam Marc Bossuyt, commissaris-generaal voor de vluchtelingen, dat zijn goede vriend Guy geelzucht had. Gelukkig was er Veto, dat hem met zijn troostende vragen er weer boven op haalde. Geniet van ons werk van barmhartigheid op pagina 2.

(Foto Rob Stevens)

24ste Studentenmaraton

Een Kwartje maraton op zijn kant

De vierentwintigste aflevering van de Leuvense maraton zit er weer op. Een twaalfhonderdtal kilometerverters waren bereid om de 42, 21 of 10,5 kilometer naar het sportkot te lopen of te stappen. Terecht, bleek tijdens de wedstrijd zelf: de loopomstandigheden zijn zelden zo goed geweest. Werden we verleden week nog geplaagd door onophoudelijke regenbuien, woensdag bemoeilijkte enkel de strakke tegenwind de opgekomen lopers en stappers en regende het slechts helemaal op het einde. Het nieuwe broertje tussen de halve en de hele maraton, namelijk de kwart maraton, kan kwa populariteit nog niet concurreren met de traditionele afstanden. De toestemming om ludieke acties te voeren bracht niet echt veel afwisseling op de eindeloze route langs de kaart. De deelnemers konden zich volledig toeleggen op het lopen of stappen want de mensen van Sportraad leidden de organisatie van het hele gebeuren vlekkeloos in goede banen.

Dit jaar had men ekstra inspanningen geleverd om studenten van buiten de KU Leuven aan te trekken. Met affiches en een promotie-videoclip poogde men, overigens met succes, de studenten voor de Leuvense maraton warm te maken. Dat er maar een tweehonderdtal lopers voor de kwartmaraton kwamen opdagen, vond men bij Sportraad niet zo verwonderlijk. Te weinig bekendheid, maar vooral het slechte weer de dagen voor de maraton, zou veel mensen afschrikken hebben. Tien-kilometerlo-

pers zouden, net als eendagjestoeristen, weg blijven als de weersverwachtingen slecht zijn. Toch blijft men entoesiast bij Sportraad en men hoopt volgend jaar de nieuwe afstand met behulp van wat meer publiciteit een volwaardige plaats te kunnen geven.

De wedstrijd zelf dan. Bij de volledige maraton won Herman Lievens van 56 deelnemers met een tijd van ongeveer 2u45 minuten, bijna 7 minuten trager dan verleden jaar. Enige en dus ook eerste vrouw voor deze afstand is

Veronique De Caluwé op een 31ste plaats. De winnaar van de halve maraton Bert Van Der Erven liep een zeer scherpe tijd van 1u6 minuten. Dit is vier minuten sneller dan verleden jaar maar ook juist het dubbele van de eerste tien-kilometerloper: Geert Eeckhout volbracht het in 33 minuten. Dat wil zeggen dat ze beiden gemiddeld tegen hetzelfde tempo gelopen hebben, alhoewel de afstand voor Van Der Erven dubbel zo lang was.

Bij de halve maraton ontdekten we een bekende naam op 25ste plaats. Magda Ilandts, een van de betere Belgische maratonloopsters, haalde als eerste vrouw de eindstreep. En Witto De Mulder, wereldkampioen in de ultratriathlon, liep als lichte training de maraton mee, maar is niet in de einduitslag terug te vinden. Eerste en tweede bij de stappers van Antwerpen, ongetwijfeld familieleden en sneller dan de laatste drie lopers van de maraton, zijn Dirk en Eddy Broos met een tijd van ongeveer 4u48 minuten.

De veiligheid van de lopers wordt maximaal gewaarborgd: lichtgevende

vervolg op p.10 ▶

Een keuken om trots op te zijn

Historiek van een lijdensweg

Toen vrijdagmorgen de nieuwe Centrale Opslag en Productie-eenheid (COP) officieel werd geopend, kwam daarmee hopelijk een einde aan een 14-jaar durende lijdensweg. Reeds in 1977 formuleerde de Raad van Bestuur haar eerste wensen voor een nieuwbouw. De Centrale Keuken onder Alma 2 was toen al verouderd. Vanaf dat moment begon een jarenlange discussie over de financiering, de inplantingsplaats en het concept van een nieuwe keuken. De onduidelijkheid van de talrijke commissies die zich met dit project hebben bezighouden en de tegengestelde belangen van diverse drukkinggroepen lieten de zaken evenmin sneller verlopen. De vertraging heeft wel tot resultaat gehad dat men tijd had om uit te kijken naar de meeste recente technologieën op het vlak van voedselbereiding. Hierdoor beschikt Alma nu over een van de modernste grootkeukens in Europa.

De bouw van de vorige Centrale Keuken was een typisch staaltje van improvisatie: men plaatste snel een blok, de huidige Alma 2, tussen de gebouwen van de kampus Sociale Wetenschappen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat men reeds na vijftien jaar moest uitkijken naar een nieuwe inplanting. Niet alleen de infrastructuur was verouderd, er waren ook problemen met stankoverlast en het voortdurende aan- en afrijden van de vrachtwagens op de kampus. Daarnaast veroorzaakte de afstand tussen de keukens in de Van Evenstraat en de magazijnen aan de Bierbeekstraat, heel wat ekstra kosten. In 1977 bracht de Raad van Bestuur van Alma deze problemen voor een eerste maal naar voor in een nota aan de Raad van Beheer

van de KU Leuven. Toen reeds werd de principiële beslissing genomen om in de toekomst alle diensten onder één dak te brengen. Het Universitair Planburo steunde Alma en presenteerde, zonder overleg, hetzelfde jaar nog een project. Dit eerste ontwerp omvatte een nieuwe keuken en een aantal nieuwe restaurants, onder andere in het huidige Van Dalekollege.

Dit grootse voorstel, met dito prijskaartje, stierf een stille dood in de jaren '78 en '79. In deze jaren concentreerde Alma immers al zijn aandacht op het afwerken van de boedelscheiding met de UCL, een affaire die er onder meer voor had gezorgd dat er van daarvoor nooit echt sprake kon zijn van modernisering.

vervolg op p.3 ▶

Op 24 november is het zover. Dan trekken we allemaal naar onze dorpsgemeenschap om te stemmen. In afwachting kan je alvast enig denkwerk verrichten en je bezinnen na het lezen van de verkiezingskatern. Pagina's vijf tot en met acht.

(Foto Karel De Weerd)

GROEP **INGENIEURS MET VISIE**
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruiselaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 23 08 50 • Telefax 016 22 83 43

advertentie

Marc Bossuyt over vluchtelingen

Kom, pluk die rotte peer

De nieuwe wet op de vluchtelingen, die sinds 1 oktober van kracht is, is er in de eerste plaats op gericht om de erkenningsprocedure van vluchtelingen te versnellen (zie vorige week). De grote architecten van deze wet waren, aldus De Morgen van 9 november, Miet Smet (Staatssecretaris voor Emancipatie, CVP) en Marc Bossuyt, Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen. Bossuyt leidt de dienst die beslist over de uiteindelijk toekenning van het statuut van politiek vluchteling aan asielzoekers – het zogenaamde grondheids-onderzoek. Bovendien is hij op dit terrein al jaren actief binnen de Verenigde Naties, sinds 1989 als voorzitter van de VN-kommissie voor de Mensenrechten.

Veto: Een van de meest omstreden aspecten van de nieuwe vluchtelingenwet is de fameuze '5%-regel'. Vluchtelingen uit landen die meer dan vijf procent van de vluchtelingen leveren waarvan minder dan vijf procent uiteindelijk aanvaard wordt, moeten zelf bewijzen dat ze recht hebben op het statuut van politiek vluchteling. Komt zo hun rechtsbescherming niet in het gedrang?

Bossuyt: «De bewijslast is verlegd in die zin dat men in de ontvankelijkheidsprocedure de bewijslastregels toepast die men in elk geval in het grondheidsonderzoek toepast.»

Veto: Dat verschil is anders wel vrij essentieel: nu moet de vluchteling al van bij de aankomst een coherent verhaal kunnen ophangen. Als men om zo te zeggen recht uit de folterkamer komt, is dat niet zo evident.

Bossuyt: «Dat lijkt me allemaal nogal theoretisch: ik denk niet dat in de praktijk dergelijke problemen de kop zullen opsteken. Voor het goede begrip wil ik hier nog wat cijfers bijhalen. Het uitgangspunt voor die 5%-regel is dat vorig jaar 40% van de eindbeslissingen in het ontvankelijkheidsonderzoek zijn genomen betrekking hadden op vluchtelingen uit Polen, Ghana, India en Pakistan. Van al die eindbeslissingen zijn er uiteindelijk maar 0,4% definitief erkend, terwijl de erkenningsgraad voor de overige nationaliteiten 14% is. Toch wordt met de oude regeling 43% van de Pakistaanse asielzoekers en 37% van de Indiërs ontvankelijk verklaard. De 'tweemaal 5% regel' wil hoofdzakelijk die twee cijfers wat dicht bij elkaar brengen door niet meer dat spelletje van de twee fazen te spelen. In feite stelde men immers reeds bij de ontvankelijkheid vast dat de persoon in kwestie duidelijk geen politiek vluchteling was. Maar omdat in dat stadium de bewijslast bij de administratie lag en men dat bewijs niet altijd direct kon leveren werd de beslissing verschoven naar het grondheidsonderzoek. Bij de ongegrondheidsverklaring kan de kandidaat-politiek vluchteling nog eens in beroep gaan, waardoor de procedure verder blijft aanslepen.»

Bossuyt: «Het is heel belangrijk dat men gaat aanvaarden dat een dienst als de onze het recht heeft om te werken op basis van ervaring. Als bijvoorbeeld een Ghaanees aan een buitenstaander zijn verhaal vertelt, zal die persoon geen enkele reden zien om dat niet te geloven. Bij ons daarentegen wordt de Ghaanees telkens geconfronteerd met vroegere versies van zijn verhaal. Een groot deel van de Ghaanezen wordt dan ook geweigerd op basis van contradicties in hun verhaal. Als je bovendien nog over de nodige ervaring beschikt, kan je zeggen: "Dat verhaal van u heb ik al, met kleine variaties, zoveel keer gehoord." Als je immers alles zou geloven, dan is Ghana één groot muniteiddepot en ligt het aantal pogingen tot staatsgreep daar hoger dan één per dag. Hoe wil men echter dat wij hier geloven dat kapsters, striksters en striksters allemaal staatsgrepen hebben gepleegd, die spijtig genoeg mislukt zijn?»

Veto: Vanaf wanneer gaat het voor u om een 'coherent verhaal'? Blijkbaar niet in het geval van de Sikhs, dat u daarnet aanhaalde?

Bossuyt: «Dat is heel belangrijk dat men gaat aanvaarden dat een dienst als de onze het recht heeft om te werken op basis van ervaring. Als bijvoorbeeld een Ghaanees aan een buitenstaander zijn verhaal vertelt, zal die persoon geen enkele reden zien om dat niet te geloven. Bij ons daarentegen wordt de Ghaanees telkens geconfronteerd met vroegere versies van zijn verhaal. Een groot deel van de Ghaanezen wordt dan ook geweigerd op basis van contradicties in hun verhaal. Als je bovendien nog over de nodige ervaring beschikt, kan je zeggen: "Dat verhaal van u heb ik al, met kleine variaties, zoveel keer gehoord." Als je immers alles zou geloven, dan is Ghana één groot muniteiddepot en ligt het aantal pogingen tot staatsgreep daar hoger dan één per dag. Hoe wil men echter dat wij hier geloven dat kapsters, striksters en striksters allemaal staatsgrepen hebben gepleegd, die spijtig genoeg mislukt zijn?»

Veto: U pleit voor een konsekvente uitwijzingspolitiek van de niet-erkende asielzoekers. Geldt dat ook voor diegenen die zich, door het aanslepen van de procedure, ondertussen al geïntegreerd hebben?

Bossuyt: «Ik vind het heel logisch dat wie niet erkend is, ook teruggestuurd wordt: het heeft geen zin om gedurende jaren een procedure te voeren om uit te maken wie mag blijven en wie niet, als degenen die niet mogen blijven uiteindelijk ook mogen blijven. Een eerste vereiste voor een efficiënte uitwijzingspolitiek is dat er snel een beslissing genomen wordt: pas dan zal je de zaak kunnen beheersen. Zo zal je ook veel gemakkelijker kunnen verwijderen. Die verwijdering is ook nodig vanuit een ander oogpunt: het is ongezonder om in een maatschappij een hoog aantal personen te huisvesten die er eigenlijk niet mogen zijn.»

«Voor de min of meer 'geïntegreerde' illegale vreemdelingen zijn er twee oplossingen: uitwijzen of regulariseren. Het zou volgens mij fout zijn om iedereen te regulariseren, maar ook om iedereen uit te wijzen. Het zou absurd zijn om degenen die geïntegreerd zijn – die werk hebben gevonden, een huis hebben en gehuwd zijn – eruit te gooien. Als die mensen niet storen, hier al jaren verblijven, Nederlands spreken, hun boterham verdienen, moeten ze gewoon geregulariseerd worden. Aan de andere kant is het natuurlijk niet zeggend: wie hier al vijf jaar is, die mag blijven. Dat zou té simplistisch zijn.»

«Tenslotte gaan we na of de aanvraag misschien vreemd is aan de criteria van de Konventie van Genève. Dat hangt er natuurlijk vanaf welk verhaal hij vertelt. Als hij beweert dat hij lid is van de 'All Indian Sikhs Student Union', affiches voor die beweging heeft geplakt, daarvoor is opgepikt, drie dagen de gevangenis is ingevlogen en daarna terug vrijgelaten, valt hij op het eerste zicht onder de criteria van de Konventie van Genève. Uiteindelijk is hij dus een van de 37% Indiërs waarvan de aanvragen ontvankelijk zullen worden verklaard en waarvoor we met een grondheidsonderzoek moeten beginnen. De kandidaat beweert dan uiteraard dat hij met bewijzen zal afkomen, maar uiteindelijk is van alle Indiërs die dat verhaal vertellen er tot nog toe geen enkele met bewijzen afgekomen. Het is dan ook de vraag of we zo'n asielzoekers moeten meesleuren naar de grondheidsprocedure.»

Veto: U baseert zich in uw redenering volledig op het onderscheid tussen economisch en politiek vluchteling. Dat is in feite heel moeilijk te maken. Wat bijvoorbeeld met die landen waar corruptie en politiek wanbeheer leiden tot een economische chaos?

Bossuyt: «Daar zijn natuurlijk enkele argumenten tegen in te brengen. Zo kan je onder andere stellen dat het een juridische verplichting is om politieke vluchtelingen op te nemen, terwijl dat niet geldt voor economische. Dat staat in de konventie van Genève...»

Veto: In de konventie van Genève staat ook: personen die vervolgd worden op basis van het feit dat ze behoren tot een sociale groep.

Bossuyt: «Ik denk niet dat daarmee de sociale groep van de armen bedoeld wordt. De konventie van Genève is niet gemaakt om miljarden mensen in West-Europa op te vangen. Als dat wel zo was, dan werd ze van vandaag op morgen opgezegd. Bovendien bestaat er geen enkel criterium om uit te maken wie economisch vluchteling is en wie niet. Is iedereen die van zichzelf zegt dat hij economisch vluchteling, dat ook effectief? Zoniet, vanaf welke grens van armoede? Vanuit welke landen? In welke mate mag men er zelf verantwoordelijk voor zijn? Tenslotte moet men ook niet denken dat zij die naar hier komen diegenen zijn die het meest onze hulp nodig hebben. Ze hebben zich al minstens een vliegtuigticket kunnen veroorloven. Waarom moeten we bij voorrang zorg dragen voor de Ghaanezen die een ticket naar België kunnen kopen, terwijl andere Afrikanen kreperen in de woestijn? Waren ze naar hier gekomen, dan hadden we ze geholpen. Blijven ze ginder, dan is het hun zaak. Dit houdt toch geen steek.»

Veto: Stoten we hier niet op de kern van de zaak? Kan men het vluchtelingen-vraagstuk niet herleiden tot het probleem van de fundamentele ongelijkheid tussen Noord en Zuid?

Bossuyt: «Dat is inderdaad in grote mate het geval, maar je kan de kloof tussen Noord en Zuid niet dichten door iedereen politiek asiel te verlenen. Daarvoor moet je werken aan de ontwikkelingsamenwerking en aan de economische verhoudingen. Momenteel zitten we echter in een totaal absurde situatie: legale migratie is totaal uitgesloten,

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studietoestand en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanlagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Vergast

Naar aanleiding van de verkiezingen heeft Politika de parlementaire partijen uitgenodigd om hun verkiezingspropaganda uiteen te zetten. De studenten van Politika mogen daarna vragen stellen. Wij, antiracistische studenten, vinden dat het niet door de beugel kan dat ook het Vlaams Blok uitgenodigd werd. Waarom? De fakulteit Sociale Wetenschappen is een fakulteit zonder racisme. Een van de stellingen van FZR is dat men racistische en fascistische organisaties niet toelaat op de fakulteit. Als Politika konsekwent is, dan nodigt men het Vlaams Blok niet uit, anders kan men zich afvragen welk nut het heeft en FZR te zijn. De enige discussie over het Vlaams Blok zou kunnen zijn: "Is het Vlaams Blok racistisch en/of fascistisch?"

Het antwoord is ja, dit blijkt duidelijk uit de theorie en praktijk van het Vlaams Blok. Wat is de theorie van het Vlaams Blok? Die is dezelfde als die van Hitler: - Ein Volk, ein Reich, ein Führer = Eigen volk eerst. - 500.000 Joden, 400.000 arbeidsbasen, die Auflösung ist einfach = 500.000 gastarbeiders, waarom dan nog werklozen? - Arbeit macht frei = Arbeid baat, staken schaaft.

terwijl illegale migratie onbeperkt geduld wordt. Nu krijgen mensen die graag naar België zouden komen en de legale weg volgen – dus een visum aanvragen – het dekseel op de neus. Zij die daarentegen het lef hebben om geen visum aan te vragen en gewoon naar België komen, krijgen een premie omdat ze zich buiten het wettelijk systeem stellen.»

«Zo krijgen we bovendien niet de meest interessante mensen. Dat hier Hongaarse loodgieters of Poolse verpleegsters komen werken, zou best nuttig kunnen zijn. Maar wat we krijgen zijn niet noodzakelijk de mensen die we best zouden krijgen, terwijl mensen die voor ons interessant zijn, geweigerd worden.»

Veto: Als we in de eerste plaats het criterium 'nuttig voor onze maatschappij' hanteren, lopen we anders wel de kans een brain drain vanuit die landen te veroorzaken.

Bossuyt: «Om te beginnen: als je mensen goed betaalt, zal het geld wel ten dele terugtomen. Bovendien is het gevaar voor brain drain er met het asielrecht ook al. Men zou echter moeten begrijpen dat een georganiseerde aankomst van vreemdelingen veel minder problemen schept dan de huidige situatie. Nu belevten we een desorganiserende met mensen die zich onaanvaardig aanmelden op het Klein Kasteeltje. De totale migratiestop, zoals hij nu van kracht is, vind ik compleet onrealistisch. Er zouden bepaalde contingenten van migranten kunnen toegelaten worden, op basis van een heel ander criterium dan dat voor politieke vluchtelingen, namelijk: zijn die mensen al of niet interessant voor onze economie? Beantwoordt hun komst aan een objectieve nood in onze maatschappij? Zo kan je zelf kiezen wie je binnenlaat.»

«Bovendien moeten degenen die zeggen dat er een brain drain is, eerst maar eens antononen dat er werkelijk een tekort aan zorg maar Poolse verpleegsters ontstaat als wij ze naar hier halen. Ik heb er niets tegen dat er honderden Indiërs in Limburg fruit komen plukken, maar wel dat ze een verhaal over politieke vervolging komen vertellen dat helemaal onwaar blijkt te zijn.»

Pieter De Gryse
Pieter Vandekerckhove

Wat is de praktijk van het Vlaams Blok? Xavier Buisseret (propaganda-verantwoordelijke van het Vlaams Blok, kandidaat van het Vlaams Blok in Antwerpen, gewezen VMO-leider) werd veroordeeld voor het aanranden van drie jonge migranten en een homo. Robbrecht Verreyken (provinciekandidaat van het Vlaams Blok, zoon van Vlaams Blok senator Verreyken) verwondde een militair van de PvdA in Antwerpen. Filip De Winter nam deel aan bloemenhuldes op de graven van Vlaamse en Duitse SS'ers op het kerkhof in Lommel. Jef François, tijdens WO II leider van de Algemene SS-Vlaanderen, was vergast op het Vlaams Blok-kongres van september '88. Karel Dillen (voorzitter van het Vlaams Blok) organiseerde huldevieringen voor oorlogskollaborateurs zoals VNV-leider Staf De Clercq.

U ziet dat het Vlaams Blok een en al racistisch geweld is. Niet alleen verbaal maar ook fysiek. Dus open je ogen voor het Vlaams Blok te sluit. Daarom willen we een vreedzame protestactie tegen het racisme en fascisme van het Vlaams Blok. Verzamelen om 11.15 u. aan het Stuc, dinsdag 19 november. Breng toeters, spandoeken en ambiance mee.

Kurt Peeters, Patrick Vervoort, Tom Van de Sande, Pablo Verbeke, Hans Muijlaert, Luc De Clercq, Kris Schepers, Filip Anthonis

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 18
nr. 8
18 november
1991

Ver. uitg. Piemel De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse

Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermassen, Stef Wauters
Doka: Karel De Weert, Hielke
Grootendorst, Rob Stevens

Tekeningen: Nix
Layout-ontwerp: Pieter De Gryse, Els Cornelis, Pieter De Gryse, Aleidis Devillé, Pieter Ghijssels, Walter Pauli, Ilse Steen, Pieter Vandekerckhove, Jan Van der Linden, Ria Vandermassen, Steven Van Garse

Medewerkers:
Filip De Keukeleere, Aleidis Devillé,
Kris Hendrickx, Huib Huyse, Stefan Moens, Patrick Staudt, Ilse Steen, Maud Vermeire, Marc Sys, Pieter Vandekerckhove, Ann Vandermassen, Steven Van Garse

Eindredactie:
Walter Pauli en Pieter Vandekerckhove

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotapyp Brussel
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen

Studenten: 250 fr.; niet-studenten: 300 fr.; steun vanaf 600 fr.; over te schrijven op rek. nr. 001-095917-97

Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het redaktieadres
bezorgen

Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

De lange mars van een restaurant

Zeg niet keuken tegen COP

Vrijdag was het sinds lang nog eens feest in de Leuvense Sociale Sektor. De Alma-restaurants openen plechtig hun nieuwe Centrale Opslag en Productieëenheid (COP). Die COP is de verzamelaar voor een nieuwe keuken, magazijn, beenhouwerij en bakkerij. Het gebouw is gelegen aan de Celestijnenlaan, naast de woonwijk Arenberg (Citee). Hiermee begint Alma - om het een beetje bombastisch uit te drukken - "aan een nieuw tijdperk": de maaltijdbereiding zal vanaf nu volledig computergestuurd verlopen. Het prijskaartje van de nieuwbouw is er dan ook naar: meer dan 200 miljoen frank. In de plannen hiervoor moet de student van in het begin centraal hebben gestaan. Niet alleen zal hij in de toekomst spijstechnologische gehaktballen mogen verorberen, in de prijs van dat gehakt wordt tegelijk een niet onaardige COP-rekening ingekalkuleerd.

Het was reeds lang de wens van Almadirekteur Tom Martens, zelf gedoktoerd landbouwingenieur in de voedingstechnologie, om de keuken van zijn restaurants aan te passen aan de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van maaltijdbereiding. Bovendien was de huidige Centrale Keuken (in de kelders onder Alma 2) zodanig verouderd, dat het steeds moeilijker werd een goede kwaliteit te garanderen. Een nieuw kompleks drong zich dus op. Vrijdagmorgen werd de nieuwe COP aan de Celestijnenlaan in Heverlee officieel geopend. Rektor Dillemans had de eer om de lintjes plechtig door te knippen. Ook Algemeen Beheerder Karel Tavernier en verschillende dekanen waren aanwezig in het hoekje van de nieuwe magazijnen waar de plechtigheid doorging.

De verschillende toespraken brachten weinig nieuws. De sprekers beperkten zich vooral tot anekdotes en staken elkaar pluimpjes op de hoed voor het geleverde werk. Enkel prof. Goedseels, de dekaan van de faculteit Landbouwwetenschappen, verbaasde de aanwezigen met zijn technische uitleg over voedingstechnologie. Op het einde trapte de directeur Studentenvoorzieningen De Vuyst nog op enkele zere teentjes. Hij bekloeg zich dat in Leuven de Sociale Sektor slechts een beperkt deel van de nieuwe investeringskredieten krijgt, terwijl aan de VUB dit geld volledig naar Studentenvoorzieningen gaat.

Er was Alma veel aan gelegen om de verschillende universitaire prominenten even in het zonnetje te zetten. Zij spelen immers een belangrijke rol in de financiering van de COP. De prijs van het bouwwerk bedraagt meer dan 200 miljoen frank. Alma kan dat onmogelijk

zelf helemaal betalen. Toen op het einde van de jaren '70 de eerste plannen voor de keuken op papier gezet werden, leek de financiering vlot te verlopen. In het kader van een KB uit 1975 was het voor de Sociale Sektor immers mogelijk leningen aan te gaan tegen een zeer lage intrest en aan een lange looptijd.

Spijtig genoeg interpreterden enkele nauwgezette ambtenaren op het Ministerie van Onderwijs de desbetreffende artikelen nogal eng. De letter van de wet zegt dat enkel kamers en restaurants van de goedkope leenvoorwaarden kunnen gebruik maken, en geen keukens. De verantwoordelijken van de Leuvense Sociale Sektor hadden goed uitgelegd dat een restaurant zonder keuken zinloos is, en dat de bepaling 'restaurant' niet mag herleid worden tot 'refect'. Het hielp niets. Het dossier zat muurvast, voor jaren. In het begin van de jaren '80 legde de overheid bovendien een eerste besparingsronde op, wat de stemming bij Alma er niet vrolijker op maakte.

Intussen, in 1985, had de toenmalige voorzitter Studentenaangelegenheden, deoloog prof. Sabbe, waarschijnlijk een moment van goddelijke inspiratie. Hij diende het dossier voor de keuken in onder de titel: 'Restaurant met nul zitplaatsen'. Ditmaal ging de ambtenarij - we leven immers in België - wél akkoord, en gaf het Ministerie van Onderwijs prompt haar toestemming. De vreugde was echter van korte duur. In 1986 besliste de regering tijdens de Sint-Anna-besparingen om die ontleningsmogelijkheden gewoon af te schaffen.

Alma kan niet anders dan te zoeken naar andere financieringsmogelijkheden. De KU Leuven beloofde om een gedeelte van het geld op tafel te leggen,

terwijl Alma de rest zou moeten bijpassen. Ook de verkoop van de oude magazijnen in de Bierbeekstraat in Kessel-Lo zou 23 miljoen opleveren. Dit maakte de zaak van Alma niet echt eenvoudiger, omdat zijzelf ekstra geld opzij moest zetten voor de nieuwe COP. Het prijsbeleid onderging snel de gevolgen van deze politiek. Jaar na jaar kostten de Alma-maaltijden meer. Dat de studenten op die manier steentje voor steentje de COP mee opbouwden, zal voor weinigen een troost geweest zijn. Uiteindelijk had Alma een mooi spaarpotje aangelegd van 60 à 70 miljoen frank. Het geld was veilig - weliswaar niet-etisch - belegd in Luxemburgse Sicavs. Dertig miljoen hiervan werd gebruikt voor de aankoop van de nieuwe machines voor de COP. Die apparatuur was meteen ook het enige onderdeel van de nieuwe keuken dat effectief eigendom is van de vzw Alma zelf. De rest van het geld wordt gebruikt om de verschillende 'Alma's' aan te passen aan de het nieuwe kookprocedee.

Naast deze inbreng van Alma heeft ook de KU Leuven meegeholpen aan de

financiering. Alma kreeg gratis de bouwgrond toegewezen. In 1987 besliste de Raad van Beheer nog eens om 50 miljoen te voorzien voor de ruwbouw van de COP. Tenslotte werd nog een kredietlijn voor Alma geopend. Over de hoogte van het krediet deed men jarenlang nogal geheimzinnig, maar uiteindelijk ging het om een totaalbedrag van ongeveer 100 miljoen. Alma moet al dat geld wel terugbetalen op 20 jaar aan rentevoet van 5,5%. Vergelijken met de prive-banken is dit een eerder gunstige regeling.

Toch is de KU Leuven niet zo genereus geweest als op het eerste zicht lijkt. De universiteit blijft merkwaardig genoeg eigenaar van het gebouw, terwijl de vzw Alma wel een lening (ongeveer 8 miljoen per jaar) mag terugbetalen. Hiernaast staat Alma ook in voor alle onderhoud aan het gebouw. Alma zal dus nog jarenlang moeten bezuinigen op haar werkingskosten om de COP te kunnen afbetalen. De studentendelegatie van Sociale Raad spreekt dus niet zomaar van een "vergiftigd geschenk" van de universiteit.

Gaat de COP een gunstig effect hebben op de prijzen? Jarelang is de studenten op de Raad van Bestuur van Alma voorgehouden dat de COP goedkoper zou kunnen produceren, dat het verlies aan grondstoffen drastisch zou beperkt worden, dat het personeel efficiënter zou kunnen werken. Verder zou

de hoge onderhoudskost van de oude keuken wegvallen en zou Alma kredieten kunnen aantrekken voor wetenschappelijk onderzoek inzake voedingsstechnologie. Kortom, de COP zou het begin betekenen van stralende toekomst.

Hoe dichterbij de opening naderde, hoe voorzichtiger de Alma-directie werd over die positieve effecten: het zaakje moet op langere termijn bekeken worden, en het zou in een eerste periode al positief zijn als de prijzen niet sterker dan het indexcijfer zullen stijgen. Plots spreekt diezelfde directie opvallend nadrukkelijk over de verwachte hoge kwaliteit van de maaltijden, en de prijs is ineens niet meer zo belangrijk...

Vandaag ziet de toekomst voor Alma er dus allerminst "stralend" uit. De prijzen zullen blijven stijgen, en de ontlenings- en investeringslast zijn immers te hoog. De studenten op de Raad van Bestuur stellen dan ook dat de universiteit een groter deel van de financiering op zich zal nemen. Zo krijgt Alma tenminste enige financiële ruimte. Zo kan rektor Dillemans, die op de opening het belang van een Sociale Sektor ekstra benadrukte, zijn theoretische visie in de praktijk omzetten. Computergestuurde frietjes zijn ongetwijfeld lekkerder, maar moeten betaalbaar blijven.

Kris Hendrickx

Zeg nooit kok tegen een chirurg.

(Foto Karel De Weerd)

De keuken is klaar

◀ vervolg van p.1

De UCL weigerde ook maar één frank hierin te investeren. Eind 1979 zette het Planburo dan een nieuw ontwerp op papier, waarbij werd gekozen voor een nieuwbouw met de magazijnen en keuken onder één dak. Prijs 150 miljoen. Een jaar later besliste de Raad van Beheer van de KUL om die plannen concreet uit te werken.

De volgende jaren doen dan verschillende ontwerpen de ronde met prijskaartjes variërend van méér dan 175 miljoen tot 60 miljoen. Dit laatste betrof een 'mini-versie' die op Gasthuisberg zou ingepland worden. In oktober 1982 gaf de Raad van Beheer zelfs haar fiat voor dat ontwerp, maar nu was het de regeringscommissaris Gerard Schiepers die dwars ging liggen. Hij stelde de investering in vraag en vroeg zich af of het niet beter was de maaltijdbereiding uit te besteden aan een privee-onderneming.

Hier werd die denkpiste van katering grondig onderzocht. Snel werd duidelijk dat geen enkel bedrijf tegen een gelijke kostprijs zou kunnen produceren. Verder zou een dergelijke operatie handenvol geld kosten aan opzeggingskosten voor het Almapersoneel. Bovendien leerde de ervaring van de UCL, waar men wel een privee-bedrijf had ingeschakeld, dat de prijzen gemiddelde 20 à 30% hoger liggen dan in Leuven. De studenten blijven er dan ook massaal weg.

In diezelfde periode barstte ook de discussie over de inplantingsplaats van de nieuw op te richten keuken in alle hevigheid los. Waarschijnlijk zijn alle mogelijke en onmogelijke plaatsen in

een straal van 10 km rond Leuven onder de loupe genomen, want er werden tientallen voorstellen geformuleerd. Er moest bij de inplanting immers rekening worden gehouden met een groot aantal factoren. Een eerste vereiste was een goede bereikbaarheid voor de verschillende leveranciers. Daarnaast moest de ligging toch voldoende centraal zijn om een snelle verdeling naar de verschillende alma's te kunnen garanderen. Verder was het ook belangrijk dat de beschikbare plaats groot genoeg was: de nieuwbouw zou immers plaats moeten bieden aan zowel de keuken, als het magazijn, de beenhouwerij en de bakkerij, en dit alles zonder met verdiepingen te werken. Tenslotte moest ook de aankoopsprijs van de gronden tot een minimum beperkt worden.

Na lang gepalaver koos de Dienst Fysische Planning in 1987 voor een inplanting aan de Celestijnenlaan, recht tegenover Imec. Het wakte dan ook de nodige verbazing dat de Commissie Ruimtelijke Ordening van de KU Leuven, onder voorzitterschap van professor Delrue, de Dienst Fysische Planning counterde, deze plaats negatief beoordeelde en haar uitgesproken voorkeur voor Gasthuisberg uitsprak. Nog groter was de verbazing toen bleek dat het schier onmogelijk was een schriftelijk verslag te bemachtigen waarin deze adviezen werden beargumenteerd. Meer nog, de adviezen bleken zelfs helemaal niet op papier te staan.

Veto (14 maart 1988) onthulde toen dat er wel eens sprake kon zijn van belangenvermenging. Professor Delrue was immers een van de ontwerpers van Gasthuisberg, en in het belang van de

architecturale eenvormigheid van het gebouw lag het voor de hand dat men bij de bouw van de nieuwe keuken opnieuw bij hem zou aankloppen. Uiteindelijk liet de Raad van Beheer het advies van de 'Commissie Delrue' voor wat het was en in februari 1988 werd definitief de knoop doorgehakt en werd beslist om een centrale opslag en productieëenheid te bouwen aan de Celestijnenlaan.

Ondertussen stond ook al het concept van de nieuwe keuken vast: keuken, bakkerij, beenhouwerij en magazijnen zouden samen gebracht worden onder één dak. Zeer sober van uitvoering, maar wel uitgerust met de meest recente snuffjes op gebied van voedingstechnologie. De financiering was ook al rond (zie pag. 3) en er diende alleen nog wat gelobbyd bij de stad Leuven en de commissie voor Stedebouw vooraleer men met de bouw kon starten.

Op 2 april 1990 kon rektor Dillemans uiteindelijk de eerste spade in de grond steken en konden de werken starten. Ook dit liep niet echt van een leien dakje. Zo bladerde de speciale brandverwendende verf op het metaal gebente er door de regen gewoon weer af. De aannemer tot spoed aanmanen had weinig zin. De arme man had immers het maximum boetebedrag dat kon worden aangerekend voor vertragingen reeds overschreden. Einde vorig academischjaar konden dan de eerste diensten (zoals het magazijn en de inkoopdienst) verhuizen. In september volgden dan de bakkerij en beenhouwerij. Voorlopig gebeurt de eigenlijke maaltijdbereiding nog grotendeels onder Alma 2. Het zal dan ook nog minstens een jaar duren vooraleer de nieuwe keuken volledig operationeel is. Na veertien jaar geduld is het einde van de lijdensweg inderdaad in zicht, en heeft Alma een supermoderne keuken.

Kris Hendrickx

Als proffen spreken

In de aula voeren ze het hoge woord. En op het examen bedenken zij de vragen. Maar dan trekken ze zich terug in hun ivoren toren. Hoe ziet zo'n toren er van binnen uit?

En wat als wij nu eens de vragen zouden stellen? Zonder angst (ons kunnen ze niet meer buizen!) en zonder toga-schroom gingen

we aan tafel zitten met de slimste geesten van Vlaanderen. En ja, ze wilden praten. Over abortus en euthanasie, over genetische manipulatie en misbruiken in de psychi-

trie, kortom: over alles waarover ze tot nog toe zo angstvallig hadden gezwegen. Elke week, in onze reeks "ONDER PROFESSOREN".

PANORAMA
DE POST

LEES EN BELIEF
WAT WIJ BELIEVEN

Kortrijk, steunpilaar van Leuven (deel 2)

De Universiteit van West-Vlaanderen

Als de KU Leuven zichzelf vandaag de grootste en meest uitgebouwde Vlaamse universiteit mag noemen, dan heeft de Kampus Kortrijk (Kulak) hierin een niet te onderschatten rol gespeeld. In een vorige bijdrage toonde Veto hoe de universitaire expansie - en de stichting van de Kulak in het bijzonder - de KU Leuven hielp om de 'slag om de studentenaantallen' te winnen van de Rijksuniversiteit Gent. De Kulak verankerde heel katholiek West-Vlaanderen aan de Leuvense moederuniversiteit. De band tussen de Kulak en West-Vlaanderen is echter meer dan van louter onderwijskundige aard. Net als iedere moderne universiteit heeft de Kulak ook een "belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid", zoals rektor Dillemans dat graag zegt.

Toen in het begin van de jaren zestig de 'universitaire expansie' ingezet werd met de Antwerpse vraag om een eigen universiteit, leidde dat in een mum van tijd tot een algemene uitbreiding van de universitaire infrastructuur. Iedere provincie zou haar eigen universiteit krijgen. Die ongebreidelde spreiding werd vooral verantwoord met 'de demokratisering van het onderwijs': studenten uit de lagere sociale klassen zouden vlugger geneigd zijn om hoger onderwijs te volgen als de instelling zich bij wijze van spreken 'naast de deur' bevond.

Toch werd die expansie vooral verdedigd vanuit sociaal-economische motieven. De bijlagen van het advies van de Speciale Commissie van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid over die universitaire expansie geven gedetailleerde overzichten en extrapolaties van de industriële vraag naar academici. Die noden worden niet alleen uitgesplitst naar de nationale economische sectoren, maar ook naar de noden per provincie en per arrondissement.

Bisdom

De realisatie in twee fazen van de Kulak (in 1965 Letteren en Wijsbegeerte en Rechten, in 1971 Geneeskunde en Wetenschappen) wordt dan ook best tegen deze achtergrond verklaard. Dat de KU Leuven een kampusje in Kortrijk mocht uitbouwen, lag dus niet alleen aan de lage Westvlaamse studentenaantallen, maar betekende vooral dat nogal wat 'belanghebbenden' de nodige politieke druk behalve uitgeoefend. Tot die groep van belanghebbenden behoort in de eerste plaats de georganiseerde Westvlaamse *catholica*. West-Vlaanderen is altijd een overwegend katholieke gemeenschap geweest, en wordt nog steeds beschouwd als een 'vaste' CVP-provincie (de gouverneur is *steeds* kristen-demokraat). Traditioneel is de bisschop van West-Vlaanderen ook de vertegenwoordiger van het episcopaat aan onze KU Leuven: vroeger was dat mgr. De Smedt, vandaag mgr. Van Gheluwe.

Het was voor hen dan ook ontzettend belangrijk, zelfs vanzelfsprekend, dat de nieuwe Kortrijkse universiteit katholiek zou zijn. Bij het afscheid van Karel Goddeeris, de eerste voorzitter van het Komitee van Beheer van de Kulak, sprak rektor Dillemans in zijn redevoering: "Wat Kortrijk siert, siert ook Leuven. Uiteraard, omdat Kortrijk Leuven is. Karel Goddeeris heeft het trouwens nooit anders gezien, nooit anders willen zien. De kleinste zinspeling op een mogelijk zelfstandig bestaan van de Kulak schoot hem in het verkeerd keelgat en elke allusie in die zin, hoe voorzichtig ook, werd prompt beantwoord "Kijk es hee, wij zijn uit Leuven geboren, wij hebben helemaal geen autonomie nodig. Wij willen een interessend deel blijven van de grote kristelijke geïntegreerde instelling die de onze is, de Katholieke Universiteit van Leuven." En daarmee was voor Karel Goddeeris de kous af."

De Kulak onderhoudt dan ook de beste contacten met het bisdom. Die goede relatie wordt ook praktisch vertaald. Zo participeert de Kulak in de vzw Eekhoutcentrum (prof. Luc De Coninck is ondervoorzitter), het didactisch centrum van het Bisdom Brugge. Vanuit Kortrijk organiseert men jaarlijks een zeventigtal navormingsprogramma's ten

behoefte van leerkrachten van het Westvlaams Katholiek onderwijs.

Anderzijds heeft ook de Zuidwestvlaamse zakenwereld nogal wat politieke druk uitgeoefend voor een eigen universitaire instelling. Hiervoor mobiliseerden zij indertijd de hele regionale politieke wereld, over de partijgrenzen heen. Bij datzelfde afscheid van Karel Goddeeris uitte mgr. Maertens de wens om kandidaturen economie te mogen inrichten: "Wij hopen op politiek West-Vlaanderen zoals in 1965 en 1971. (...) We danken ondertussen de Westvlaamse politici, van diverse partijen, voor de inspanningen daartoe reeds gedaan."

Dat Kortrijkse business-milieu (volgens Knack "de *money-belt* van West-Vlaanderen") beschouwt de Kulak dan ook als een volwaardig onderdeel van de Westvlaamse economische activiteit. Dat is meteen de voornaamste reden waarom de KU Leuven jarenlang geïverd heeft voor Kortrijkse kandidaturen economie: het ging om een dwingend imperatief van de Westvlaamse bedrijfswereld.

Beleidsverantwoordelijken van de Kulak hebben dat trouwens regelmatig met evenveel woorden gezegd. Zo eiste het Komitee van Beheer van de Kulak op 17 januari 1989 "te Kortrijk volwaardige economische kandidaturen". Hun argumentatie hiervoor luidde: "Dit is voor de economisch-eksplatieve regio een noodzaak."

In een recent interview met Veto stelde de onlangs overleden Kulak-rektor Van Cauwelaert nog explicieter: "Dat de vraag daarnaar vanuit de bedrijfswereld heeft meegespeeld, is voor mij duidelijk." De Kulak krijgt dan immers "ekonomen, die onderzoek kunnen verrichten dat op de vragen van de economische sektor in het Kortrijkse inspeelt. Op het gebied van onderzoek naar KMO's wordt in Leuven immers niets gepresteerd."

De Kulak heeft overigens niet gewacht op die kandidaturen economie om een intense dienstverlening voor de KMO's uit te bouwen. Zo signaleert het 'Jaarverslag 87-88' van de KU Leuven (p.28) de start van *Open Net*, waardoor de Kulak op initiatief van de plaatselijke bedrijfsleiders de zetel zou worden van een regionaal telecommunicatie-netwerk. Hiernaast funktioneerde het *Business Language & Communication Center*, een gezamenlijk initiatief van de Kulak en de Kamer van Koophandel en Nijverheid van Kortrijk. Dit centrum verzorgde vooral taalseminaries voor KMO's. Een greep uit het kursusaanbod: "Vertaling als bedrijfsprobleem", "Verkaufen auf Deutsch", "Gesprächsführung im Unternehmen".

Het hiermee gelieerde *Postuniversitair Centrum* van de Kulak richt zich niet meer alleen op KMO's, maar ook op de grote Zuidvlaamse ondernemingen. Naast bedrijven als Barco en Vandemoortele participeert vooral de Zwevegense staalraadgigant Bekaert actief aan deze cursussen. De prijzen zijn er dan ook naar. Zo betaalden de deelnemers aan het ongetwijfeld bijzonder interessante Postgraduaat Beleidsinformatika een inschrijvingsgeld van 135.000 frank.

De beste illustratie van de zakelijke banden tussen de Kulak, de Kortrijkse KMO's en de Westvlaamse 'grootindustrie' is wellicht de samenstelling van het Komitee van Beheer. Terwijl de Kulak in haar beginperiode nood had aan een politiek zwaargewicht als Kortrijkzaan *Dries Dequae* (verschillende malen oud-minister, oud-kamervoorzitter, oud-voorzitter Boerenbond, oud-voorzitter Bank Brussel-Lambert), is de samenstelling sinds enkele jaren - letterlijk - geregionaliseerd. Waar de KU Leuven in haar Raad van Beheer enkel een zorgvuldige selectie van de onbetwiste *captains of industry* opneemt, zoekt de Kulak vooral naar Westvlaamse prominenten.

Burgerij

Dat neemt niet weg dat in het beheer van de Kulak enkele groot-industriële zetelen. *Marc Santens* is president van de Santens Groep uit Oudenaarde, een tekstielgigant met uiterst goede en veelvuldige contacten met de Kortrijkse Kamer van Koophandel. Santens is ook voorzitter van nv Uitgeversbedrijf Tijd, ondervoorzitter van de Raad van Bestuur van nv Kredietbank, bestuurder van nv Electrifica, nv Bell Telephone en nv Vlaamse Uitgevers Maatschappij. Zijn kollega *Mauris Wollecamp* is voorzitter van de Paribas Bank België, een onderneming die ook de Leuvense Algemeen Beheerder prof. Tavernier als bestuurder heeft. Wollecamp is bovendien voorzitter van de Kortrijkse kliniek Maria's Voorzienigheid en bestuurslid van het Vlaams Economisch Verbond.

Ook senator *Roger Windels*, burgemeester van Torhout, en *Olivier Van Neste*, gouverneur van West-Vlaanderen, overstijgen het puur 'Klein-Kortrijkse' karakter van het Komitee van Beheer. Het is vooral via Windels en Van Neste dat de desiderata en gevoelheden van de Kulak op hogere echelons worden aangekaart, zoals de provincie en het parlement.

Met voorzitter *Jozef De Jaeghere* belanden we bij de kleinstedelijke Kortrijkse burgerij. De Jaeghere is oud-burgemeester van Kortrijk ('83-'87), lid van het beheerskomitee van de Generale Bank van Kortrijk en voorzitter van de Kortrijkse Sint-Niklaaskliniek. Hij heeft hier zitting naast zijn gezwoeren aarts-vijand baron *Emmanuel de Bethune*, zijn opvolger als burgemeester. De Bethune, via zijn echtgenote Margaretha van Cauwelaert verwant met de overleden rektor, vertegenwoordigt de middenstand en de kleine KMO's. Hij is immers arrondissementeel voorzitter van het middenstandsverbond NCMV. Ook zijn kollega *Gervais Byttebier* behoort tot de Kortrijkse middenstand. De Kulak moet echter rekening houden met de gevoelheden binnen de kristelijke zuil. Daarom wordt het concurrerende ACW vertegenwoordigd door haar arrondissementeel voorzitter *Hugo Verhene*. Verhene is tevens directeur van het Vrij Technisch Instituut te Kortrijk, en lid van het beheerskomitee van PMS Kortrijk. Tot eind jaren tachtig werd het Komitee van Beheer bovendien vereerd met *Jozef Verheecke*, (nu oud-)deken van Kortrijk en als zodanig hoofd van de inrichtende overheid van de vrije Kortrijkse lagere en middelbare scholen.

Al bij al valt het op dat bij veel Westvlaamse KMO's en multinationals de begrippen 'ondernemerschap' en 'katholicisme' een haast natuurlijke symbiose bereiken, en dat die visie een soort van 'verwetenschappelijking' krijgt in de bedrijfsgerichte liaisons en postgraduaatcursussen van de Kulak. Vooral in Zuid-Vlaanderen, waar de oude baron Bekaert zijn kristelijk geïnspireerd patroonaat voor het eerst in de praktijk omzette, maakt die visie gemakkelijk school. Zo verklaarde J. Rathé, algemeen sekretaris van Bekaert nv: "Nagevoel 2/3de van de universitair afgestudeerden in het bedrijf tewerkgesteld, zijn alumni van de KUL of de Kulak. Het gaat hoofdzakelijk over ingenieurs en ekonomen."

Op het eerste gezicht is daaraan inderdaad niets verkeerd. Tot twee weken geleden Humo (14 november) een intrigerende uitspraak publiceerde van de bekende Gentse prof. Ruddy Doom, momenteel gasthoogleraar aan de Leuvense faculteit Sociale Wetenschappen: "Maar de vrijmetselaar die bij de Kredietbank of bij Bekaert werkt, zal niet opgetogen zijn als zijn lidmaatschap in Humo vermeld wordt."

Walter Pauli

STUDENTEN, TEKSTVERWERKING & COMPUTERS

Klinkt evident, maar
is niet altijd zo eenvoudig.

Volg daarom onze cursus in het Apple Education Center Leuven. Voor 500 fr. leren wij U de algemene mogelijkheden, maar ook de fijne kneepjes om uw scripties en verhandelingen van een verzorgde layout te voorzien.

Deze cursus gaat door op :

- woensdag 27 november van 14.00 tot 17.00 uur,
- dinsdag 3 december van 18.00 tot 21.00 uur of
- woensdag 4 december van 14.00 tot 17.00 uur.

U schrijft zich in door onderstaande strook ingevuld aan ons terug te sturen.

A.E.C. Leuven
Tiensestraat 178
3000 Leuven
Tel. 016 - 290 390

Verkoop en verhuur van Apple-apparaat.
Print -, tik - en scanfaciliteiten.

Naam : .....
Adres : .....
Telefoon : .....
Datum : .....

verkiezingsdrukwerk

Coveliërs bij Agalev en vissen bij de VU, hum.

(Foto Karel De Weerd)

Onderzoek naar houding tegenover minderheden 'Symptoompje bestrijden' is pervers spelletje

Hoewel je in deze kiescampagne, beheerst door managementstechnieken allerhande, niet eens meer echt kan spreken van grote verkiezingsstema's, is er ten minste één aspect dat geregeld in de pers opduikt: de houding van de partijen tegenover de migranten. Dat deze bevolkingsgroep de inzet vormt van debatten heeft voornamelijk te maken met de druk op de andere partijen vanwege het Vlaams Blok. Of deze 'zweepfunctie' van 'het Blok' zo positief is – eindelijk hebben de politici aandacht voor het migrantenprobleem – valt nog maar te bezien. Arbeidsocioloog Hans Waeghe (KUL) toont in een recent rapport aan hoe een eenzijdige focalisatie van het migrantenprobleem niet noodzakelijk tot oplossingen leidt.

Hans Waeghe deed in maart 1991 samen met de studenten van de tweede kandidatuur sociale wetenschappen een enquête bij 457 jongeren van 20 en 21 jaar. Die werden in 45 Vlaamse gemeenten op aselecte wijze uit de kiezerslijsten getrokken. Bedoeling van het onderzoek was te peilen naar de houding van deze jongeren tegenover een aantal minderheden in onze maatschappij: migranten, werklozen, homoseksuelen en Jehova-getuigen. Uit een eerste vraag bleek trouwens al dadelijk dat men met dit thema zeker een aandachtspunt van de jongere trefte. Op de vraag "Wat vind je het belangrijkste probleem in België?" antwoordt 17,5% "het aantal vreemdelingen" en 15,8% "werkloosheid". Enkel milieuvuiling (20%) scoort hoger.

echter dat op individuele uitspraken vaak door grotere groepen zeer negatief wordt gereageerd. Zo vindt 22% van de jongeren dat vreemdelingen niet te vertrouwen zijn (41% vindt van wel), en zelfs 39% dat Marokkanen snel agressief worden (slechts 18% ontkent dit). Een derde vindt dat gastarbeiders onze werkgelegenheid bedreigen, 37% dat ze komen profiteren van onze sociale zekerheid. Meer dan de helft (52%) gelooft dat vreemdelingen zich niet of nauwelijks aan onze cultuur aanpassen en 43% zou dan ook van school veranderen als meer dan de helft van de schoolbevolking uit vreemdelingen bestond.

Ideeëngoed

De soms verrassend negatieve reacties op deze racistische uitspraken verbleken echter wanneer men ze vergelijkt met de reacties op wat Waeghe noemt "uitspraken die dicht aanleunen bij het fascistische ideeëngoed". Ongeveer tien procent vindt dat "alles samen genomen het blanke ras superieur is aan de andere rassen" en zelfs 16% dat "we er moeten op toezien dat we ons volk zuiver houden en vermenging met andere rassen tegengaan". Bovendien blijkt dat hier – net als voor de racistische uitspraken – een vrij grote groep 'onverschilligen' bestaat (20 à 25%) die het "noch eens, noch onens" zijn. Zeer onterecht gaat het rapport hier niet op in: in hoeverre kan men onverschilligheid ook niet beschouwen als een voedingsbodem voor racistische en fascistische gevoelens?

Eens de negatieve houding gedefinieerd en haar omvang bepaald, kan men op zoek gaan naar haar oorzaken. Waeghe vertrekt hiervoor van bestaande onderzoeksresultaten over de houding tegenover minderheden enerzijds en over de leefwereld van de jongere anderzijds, en brengt deze twee factoren samen in één model. Als basis neemt hij een aantal persoonlijkheidskenmerken

die volgens vorige onderzoeken een grote rol spelen in de houding tegenover minderheden. Aan de hand van vijf van die kenmerken deelt hij de ondervraagden op in zes groepen. In de houding van de verschillende groepen tegenover minderheden ziet Waeghe dan een bevestiging van vroegere onderzoeksresultaten omtrent de invloed van hun respectieve persoonlijkheidskenmerken. In een laatste fase wordt nagegaan in hoeverre bepaalde 'achtergrondkenmerken' (school, gezin, vrienden,...) eveneens van invloed zijn op de houding tegenover minderheden. In wat volgt beperken we ons tot het aanduiden van enkele factoren die deze houding beïnvloeden en maken we abstractie van de voorgestelde indeling in groepen.

De meest directe en eenduidige invloed op de attitude tegenover minderheden komt van de kenmerken 'rechts-racisme' en 'autoritarisme'. Het eerste verwijst naar de overtuiging dat het blanke ras superieur is ten opzichte van andere rassen, het tweede naar een autoritaire persoonlijkheid die zich uit in een "rigid vasthouden aan conventionele normen, agressie ten opzichte van zij die deze normen overtreden en een groot geloof in de autoriteiten die deze normen beschermen". Hoe sterker deze kenmerken bij iemand aanwezig zijn, hoe negatiever zijn houding tegenover minderheden. Autoritarisme en rechts-racisme kunnen ten dele verklaard worden vanuit een aantal structurele factoren die verband houden met gezin en opleiding. Zo bestaat er een eenduidig verband met een laag beroepsniveau van de ouders en met een laag opleidingsniveau van de jongere.

Diploma

Een tweede, even eenduidige, invloedsfactor is de zogenaamde 'maatschappelijke desintegratie'. Dit kenmerk verwijst zowel naar een gevoel van onmacht (men heeft de indruk dat men geen invloed heeft op het eigen leven en op de maatschappij) als naar een gevoel van gebrek aan sociale contacten en een vast waardenstelsel. Hoe groter de indruk dat men maatschappelijk geïntegreerd is, hoe negatiever de houding tegenover minderheden.

Die indruk wordt vooral in de hand gewerkt door een laag beroepsniveau van de ouders, een laag opleidingsniveau en door het feit van de in het vrij of het officieel onderwijs school loopt: "de rol die het vrij onderwijs vervult (...), is

vooral het bevorderen van (...) een afgebakende gemeenschap waardoor een netwerk van sociale relaties gevormd wordt", aldus een onderzoek van Heyvaert uit 1987. Bovendien leidt een gevoel van maatschappelijke desintegratie tot autoritarisme en rechts-racisme als het gekombineerd is met een toestand van 'objectieve deprivatie': als men er nog steeds niet in slaagde om een einddiploma te halen of om een job te vinden, zal een gevoel van desintegratie sneller aanzetten tot een autoritaire en racistische houding.

Naast deze drie kenmerken die de jongere eerder aanzetten tot een negatieve houding tegenover minderheden, is er ook een kenmerk dat eenduidig leidt tot een positieve houding: het zogenaamde 'postmaterialisme', dat gesteld wordt tegenover het materialisme. In het eerste geval kiest men vooral voor waarden als inspraak en vrije meningsuiting, in het tweede eerder voor het tegengaan van prijsstijgingen, economische groei,... Uit het onderzoek blijkt nu dat groepen met een postmaterialistisch waardenpatroon steeds een niet-negatieve houding tegenover minderheden aan de dag leggen. Dit resultaat mag echter niet omgekeerd worden: materialisme leidt niet noodzakelijk tot een negatieve attitude.

Vlaams Blok

Het is de verdienste van het rapport aan te tonen welke nu die veelbesproken 'achterliggende oorzaken' van een negatieve houding tegenover minderheden. Ze bestaan enerzijds uit een aantal fundamentele waarden (post-materialisme, rechts-racisme,...), anderzijds uit institutionele factoren: beide werken op elkaar in. Het wegwerken van de negatieve attitude kan dus enkel via "een totaal ander emancipatie- en tolerantie-inhoud (...), dat zich richt zowel op de waarden en de normen (...) als op de structurele factoren". Bovendien kan het niet enkel gericht zijn op de attitude tegenover migranten, vermits men dan riskeert om de intolerantie te verleggen naar andere bevolkingsgroepen.

Partijen als het Vlaams Blok hebben bepaalde van die achterliggende oorzaken duidelijk ook ontdekt en spelen daar met hun uitspraken handig op in. Het

rechts-racisme wordt bespeeld met de slogan 'Eigen volk eerst' en met frequent verwijzing naar de superioriteit van het Vlaamse volk. Het Vlaams Blok werpt zich graag op als de enig overgebleven verdediger van de oude waarden: "Wij zijn de enigen die tegen abortus blijven en die opkomen voor het gezin." (Peter Wollaert in Vrij Nederland (VN) van 16 november). Een ander geliefkoosd thema is de machteloosheid van de burger tegenover de "politieke mafia": "het vreemdelingenprobleem (...). Daar voelen de mensen zich het meest machteloos over. Het Vlaams Blok is hun uitlaatpijp." (Luk Van Nieuwenhuizen in VN).

Statusangst

Voorts hamert het Blok ook konstant op de statusangst die leeft in brede lagen van de bevolking en die, volgens Waeghe, een invloed hebben op autoritarisme en machteloosheid. Die statusangst is duidelijk aanwezig in de redeneringen "het werk dat er is moet naar de Vlamingen gaan" en "alles staat in het teken van de veiligheid van de eigen mensen". Daarom stelt ze zich ook voor als een partij die noodzakelijk een onderdog moet zijn in het politieke bedrijf, omdat ze zogezegd de partij van de zwakken is: "de partij die luidop zegt wat de bevolking denkt". Die 'bevolking' moet dan begrepen worden als de "bejaarden, huisvrouwen en werklozen. Dat zijn groepen waarin we veel aanhang hebben." (De Winter in VN)

Wat een partij als het Vlaams Blok aanbiedt, is echter niet het tegenovergestelde; de symptomen bestrijden (migranten en homoseksuelen buiten) en de oorzaken laten bestaan. Wat bovendien erger is: de partij maakt in se dezelfde analyse als Waeghe. Ze gebruikt die echter om op een perverse manier op de achterliggende oorzaken in te spelen om haar doel te bereiken: de kiezer zich zodanig laten blindstaren op de 'vreemde' partij, zijn intolerantie aanwakkeren, zodat hij gelooft dat het verwijderen van die vreemdeling alle heil zal brengen. Bovendien wordt zijn aandacht zo afgeleid van de licht fascistische trekjes van het Blok.

Pieter De Gryse

GROEN-ZWART

In de enquête van maart 1991 rond de houding van de Vlaamse jongeren tegenover migranten peilde Hans Waeghe ook naar het stemgedrag van de ondervraagden. 85% liet in zijn kieskaartje kijken: de PVV haalde het met 22,7% vóór de CVP (20,4%), Agalev (18,6%), de SP (12,4%), het Vlaams Blok (8,5%) en de VU (6,5%). Belangrijker dan deze niet-actuele cijfers is het profiel van de kiezers per partij. Voor de centrum-partijen CVP, SP, VU en PVV is dit niet zo eenduidig. We beperken ons dan ook tot de partijen waarvan de kiezers het meest eenduidige profiel hebben en waarvan de standpunten rond het minderhedenbeleid het meest uitgesproken zijn: Agalev en het Vlaams Blok.

De kiezers van het Blok zijn op alle fronten de minst tolerante: meer dan 60% is negatief of zeer negatief ingesteld tegenover migranten en homoseksuelen, meer dan 70% tegenover werklozen. Dat is niet verwonderlijk als men de persoonlijkheidskenmerken van die groep bekijkt: 72% van de Blok-kiezers behoren tot de zogenaamde groepen '4 en 5' (zie artikel).

Dat zijn de groepen die zowel autoritair als rechts-racistisch zijn, gekombineerd met een economisch-linkse overtuiging (groep 4; aanhang van oude linkse waarden zoals overheidsingrijpen en hard vakbondspredken) of een sterk gevoel van maatschappelijke desintegratie

(groep 5). Het 'links' zijn van groep 4 kan misschien verwondering opwekken. Hun houding wordt begrijpelijker als men weet dat een derde van die kiezers vindt dat de beter autoriteiten kunnen steunen die de chaos voorkomen, ook al zijn ze niet democratisch ingesteld, en dat 81% "denkt dat verkrachters en aanranders in het openbaar lijfstraffen moeten worden toegediend".

De Agalev-kiezers situeren zich aan de tegenovergestelde kant van het spectrum en worden gekenmerkt door een grote tolerantie: bijna 80% is resoluut niet negatief tegenover migranten, een kleine 70% is niet of gematigd niet negatief tegenover homo's en werklozen. Hun profiel is dan ook totaal anders dan dat van de Blokiers: ze zijn ofwel pur post-materialistisch, ofwel gematigd economisch links ofwel sterk anti-autoritairistisch en maatschappelijk zeer goed geïntegreerd.

Opvallend is dat 10% van de Agalev-stemmers zegt volgende zondag voor het Blok te zullen stemmen. Waeghe beschouwt deze groep als proteststemmers die hun ongenoegen met de actuele gang van zaken in de politiek willen uiten. Het blijkt immers dat vooral de kiezers van Agalev en van het Vlaams Blok zich machteloos voelen tegenover de politiek: 57% van de Blok-kiezers en 50% van de Agalev'ers. Beide groepen geloven dan ook het minst in de verkiezingsbeloften van de politici. (PDG)

verkiezingsdrukwerk

AMBITIE BINNEN DE KU LEUVEN

Het dorpspolitiek-effect dat elke verkiezingen weer opduikt, laat zich ook deze keer gevoelen. Een hele resem mensen van allerlei slag dienen zich aan op de verkiezingslijsten en gooien zich in de politiek, meestal op wat men gemeenzaam "lijstvullende" plaatsen noemt. Sommigen doen het uit idealisme, anderen in de hoop het in de politiek te kunnen maken en nog anderen gewoon voor de lol. Leraars, ambtenaren, arbeiders, huismoeders, borstelmakers, genesheren, taksichauffeurs, poetsvrouwen, handlangers, juristen, gepensioneerden en werklozen, allen dingen ze naar het vertrouwen van hun sympathieke medemens.

Een apart soort binnen dat genre mensen zijn de studenten en de profen. Voor de studenten zijn bijvoorbeeld vooral de Partij van de Arbeid en de partij van Van Rossem gedroomde plaatsen om te beginnen. Respektievelijk 13 en 8 studenten komen in die partijen op voor de Kamer in Vlaanderen. Profen bewegen zich liever in de banen van de traditionele partijen en staan daar ook vaak op verkiesbare plaatsen. Nochtans komt een prof op voor Rossem (Frank Cole in Antwerpen) en voor het Vlaams Blok (Cauwenbergh in Mechelen).

Profen en assistenten van de KU Leuven die zich verkiesbaar stellen, horen eerder tot de 'doetjes' en wagen zich niet aan ekstreme politiek. Voor de Kamer zijn dat de mediageneuk *Mark Eyskens* (58), buitengewoon hoogleraar aan de fakulteit Economie en lijsttrekker voor de CVP, en *Paul De Grauwe* (45), gewoon hoogleraar aan diezelfde fakulteit en derde plaats PVV. *Patricia Ceysens* (26), advokate en vrijwillige assistente aan de rechts-fakulteit staat op de zevende plaats als PVV-kandidate voor de Kamer. Ze komen alle drie op in Leuven.

Voor de Senaat stellen vier KUL-akademici zich kandidaat. *Omer Steeno* (55), buitengewoon hoogleraar aan de fakulteit Geneeskunde, staat op de tweede plaats voor de Volksunie. *Wijfried Dumon* (58), gewoon hoogleraar aan de fakulteit Sociale Wetenschappen, claimt de vijfde plaats, eveneens bij de Volksunie. Verder is *Lode Van Outrive* (59), europarlementslid en buitengewoon hoogleraar kriminologie, lijstduwer voor de SP. Ook zij komen alledrie op in Leuven. *Achiel Diegenant* (55), senator en lector aan het Instituut voor Lichaamlijke Opleiding, is lijstduwer voor de CVP in het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

Slechts weinig KUL-studenten stellen zich kandidaat voor de Kamer. In het arrondissement Leuven komt *Tom Van de Sande*, tweede kandidatuur Politieke en Sociale Wetenschappen op voor de PvdA, samen met *Geert Goderis*, derde doktorant Geneeskunde. *Philip Vandebosch*, student TEW, staat op de achtste plaats voor de PVV en *Els Lefèvre*, eerste licentie Sociale Wetenschappen, staat op de achtste plaats voor de CVP. Al bij al zijn het niet echt verkiesbare plaatsen, maar "het is niet omdat je aan studentenpolitiek doet, dat je wil doorstoten naar de politiek in de partij," aldus *Els Lefèvre* in een Panorama-uitzending. Daar twijfelen wij niet aan. (SVG/AID)

Het Vlaams Blok in de pers

Doodzwijgen waarover we schrijven

Stembus.

(Foto Karel De Weerd)

In de Vlaamse kranten is er de laatste weken flink wat afgeschreven over de standpunten en de campagnes van de verschillende politieke partijen. Elk dagblad besteedde daarbij ook aandacht aan het Vlaams Blok, dat meestal op dezelfde manier behandeld wordt als de vijf grootste partijen. Nochtans liet Vlaams-Blokvoorzitter Karel Dillen zich begin oktober nog ontvallen: "zet alle journalisten voor een kanon en ik zal zeggen: Vuur! Ze kunnen mij hoogstens van een misdaad tegen de mensheid beschuldigen." Dat een partij die zich openlijk vijandig tegen de pers opstelt, toch overall aan haar trekken komt, kan verwondering opwekken. Veto zocht naar de redaktionele politiek achter deze paradoxale situatie.

In Humo verscheen een maand geleden een anekdote over het Vlaams Blok, die concreet maakt wat elke kritische Vlaming al lang vermoedde: dat het Vlaams Blok een loopje neemt met de meest elementaire democratische regels zoals het recht op vrije meningsuiting. Bij de montage van een programma van de Vlaams-nationale Omroepstichting (een 'Uitzending door Derden') werden de antwoorden van een aantal straatinterviews gewoon verwisseld, zodat sommige geïnterviewden zich in de huiskamer mochten hebben afgevraagd of ze aan akkute geheugenverlies lijden. Ze mogen gerust zijn: ze vielen enkel ten prooi aan het machiavellistisch gebruik dat het Blok van democratische middelen maakt om hun doel - macht veroveren om hun eigen, weinig democratische regels op te leggen - te bereiken.

Misleiden

Toch kiezen alle Vlaamse kranten er resoluut voor om in hun verkiezingsrubriek ook het Vlaams Blok te behandelen. Sommigen beroepen zich hierop precies op het recht op vrije meningsuiting. "Er bestaat ook nog altijd zoiets als het recht op vrije meningsuiting. Als wij het Vlaams Blok zouden doodzwijgen, zouden ze zich nog meer als underdog opwerpen en de hele pers met de vinger wijzen," aldus Laurent Panneels van Het Laatste Nieuws. Dat het Vlaams Blok niet van dat recht zou kunnen genieten omdat hun uiteindelijke doel de afschaffing ervan is, wordt door sommigen weerlegd.

Lode Bostoen (De Standaard): «Het is nogal evident dat het Vlaams Blok standpunten vertolkt die niet de onze zijn. Zolang ze echter niet resoluut ingaan tegen de vier basisprincipes van De Standaard - vrije-markteconomie, parlementaire democratie, kristelijke be-

ginselen en bevordering van de Vlaamse zaak - zien we geen reden om hen uit te sluiten. Het Blok wil nog altijd het parlement niet afschaffen, ook al willen ze een republiek Vlaanderen.»

De Vlaamse pers is duidelijk en bloc niet te vinden voor een totaal doodzwijgen van de partij. Geen enkele van de gekontakteerde redakties ziet in hoe dit zou kunnen leiden tot het tegenhouden van de Blok-opmars. "We hebben inderdaad een tijdlang gedacht dat dit mogelijk was," aldus Lode Bostoen, "maar toen bleek dat de partij ondertussen toch aan aanhang won. Paula D'hondt wees er ons bovendien in een gesprek op dat we op die manier de politici zelf misleiden: die dachten dat het vreemdelingenprobleem de bevolking veel minder bezig hield dan werkelijk het geval was."

Dat het volkomen doodzwijgen van een partij geen invloed zou hebben op haar opmars, is moeilijk te geloven. Politici zouden alleszins veel minder geneigd zijn om standpunten van het Vlaams Blok over te nemen (zie elders in deze Veto) als ze wisten dat die toch niet op ruime schaal verspreid worden. Bovendien zouden die delen van de bevolking die niet rechtstreeks met het vreemdelingenprobleem gekonfronteerd worden, er niet toe aangezet worden om vreemdelingen effectief als een probleem te zien.

De redakties halen echter nog een andere motivatie voor hun aandacht voor het Blok aan, die voor de meesten belangrijker is dan de vrije meningsuiting: het feit dat de partij vertegenwoordigers heeft in het parlement. Samen met de luidruchtige aanhang van het Blok is dit volgens hen het teken dat de partij "een verschijnsel is waar je niet kan naast kijken," aldus Herman Welter van Gazet van Antwerpen. Zo'n puur formeel criterium is uiterst gevaarlijk, want "een vertegenwoordiger in het parlement is uiteraard geen doopbriefje", zoals Bostoen terecht laat opmerken. Toch wordt

het blijkbaar algemeen toegepast in het Vlaamse medialandschap.

Zijn alle kranten het er over eens dat over het Vlaams Blok geschreven moet worden, er bestaan belangrijke verschillen in de manier waarop ze dat doen. Het 'streven naar objectiviteit' staat uiteraard hoog in het vaandel van elke journalist geschreven, maar dit betekent niet dat de grens van het kritisch zijn op voorhand vastgelegd is. Voor sommige kranten lijkt dat echter wel het geval en ligt die grens gewoon op nul. Kranten als Het Volk en Gazet van Antwerpen doen hun uiterste best om alle kritiek op het Blok uit hun kolommen te weren. "Wij wensen in alle sereniteit over het Blok te schrijven, om niet te provoceren en de partij niet in de picture te plaatsen. Zo publiceren we geen foto's van hun kandidaten. De andere partijvoorstellingen komen bovendien pagina twee, die van het Vlaams Blok onderaan," aldus Herman Welter.

Objektief

In Gazet van Antwerpen vonden we de laatste maand geen enkel artikel waarin enige duiding rond de partij wordt verstrekt. Integendeel, ze krijgt er een kritiekloos forum via de rubriek Vrije Tribune (Gerolf Annemans op 14 oktober) en via tematische overzichten

van de meningen van de zes partijen die vertegenwoordigd zijn in het parlement. Deze formule is trouwens ook populair in De Morgen ('De zes over') en in het weekblad Panorama. Het Volk slaagt er zelfs in de rechtszaak tegen Blok-meppier Xavier Buisseret te behandelen zoals elke andere zaak, alsof niet iedereen weet wie "Vlaams Blokker Xavier B." (19 oktober) is. Nochtans kregen ditzelfde Volk en zijn hoofdredacteur Leo Marijnissen vorige zondag een veeq uit de pan op het verkiezingskongres van het Blok.

Het geval van De Morgen is niet zo eenduidig. Het gros van haar artikels van de laatste maand zijn even kritiekloos als die van de twee vorige kranten. Enkel in de redaktionelen komt de kritiek op het Blok soms bovendien: "Op 24 november zal het stemmenpercentage van het Vlaams Blok ons iets leren over het gehalte van onze democratie." (Piet Piryns, 8 november) In de reeks 'De campagne' presteerde Chris Troffaes het zelfs om Filip De Winters managementtechnieken volkomen oppervlakkig te beschrijven, zonder ook maar één keer het ballonnetje te doornippen. Enkel de analyse van de partij door Erik Wynen (18 november) maakt op een kordate manier brandhout van de "fascisten in maatpak" zoals Paul Goossens ze ooit noemde.

Neuckermans

De Standaard is zonder twijfel de krant die de laatste weken het meest haar kritiek op de standpunten en praktijken van het Vlaams Blok liet blijken - bij de weekbladen zijn dat in de eerste plaats Humo en Solidar. Standaard-redacteur Luc Neuckermans laat geen gelegenheid voorbijgaan om het Blok op zijn plaats te zetten: "(...) dat het Vlaams Blok warm en koud blaast. De partij wil in politiek Brussel een brevet van *salonfähigheit* halen (...) terwijl zij op het terrein nooit ver uit de buurt is als er klappen uit te delen zijn." (29 oktober) Dirk Achten maakt het in zijn editoriaal van 5 november even duidelijker: "Het Vlaams Blok is uiterst-rechts en predikt de onverdraagzaamheid tegenover alles wat er anders uitziet. Dit is geen partij om het Vlaanderen van morgen te besturen." In de serie 'Partijen doorzichtig' en 'Beleid bekeken' spaart men al evenmin de kritiek op het Blok.

Als men ervoor kiest om regelmatig over het Vlaams Blok te schrijven, is een aanpak met de nodige duiding en evaluatie een minimum-vereiste. Het verwijzen van elke vorm van evaluatie naar de editorialen leidt enkel tot een misplaatste 'objectiviteit' in de andere stukken. Dat sommige kranten, zoals De Morgen, met hun kritiek wachten tot enkele dagen voor de verkiezingen, kan misschien een strategische zet zijn, maar getuigt zeker niet van konsekwentie in de berichtgeving.

Pieter De Gryse
Steven Van Garsee

GEZOCHT
handige free-lance
medewerkers

van podia,
decors,
licht- en geluidsapparatuur

voor (de-)montage

voor afspraak: 016/20.52.42

YMPA
l'art de la consulting

verkiezingsdrukwerk

Racisme in de verkiezingscampagnes

Tchoek-tchoeken en bachi-boezoeken

Een aantal kristelijke organisaties (Welzijnszorg, Broederlijk Delen, Rechtvaardigheid en Vrede,...) hebben een initiatief genomen om erover te waken dat de verkiezingsrijd proper verloopt. Ze willen tot alle prijs vermijden dat de "elektorale lucht vervuild wordt door racisme en een onkies voorstelling van de vreemdelingsproblematiek". Dat deze vrees niet helemaal ongegrond is, bleek overduidelijk uit verschillende verkiezingslogs en -uitspraken van de vorige verkiezingen. Tal van pamfletten van diverse rechtse partijen uit het Antwerpse en het Brusselse stonden toen vol met scheldpartijen over migranten. Dit jaar is het niet anders.

Om in de huidige verkiezingsstrijd zoveel mogelijk racisme te vermijden, hebben deze organisaties aan de verschillende politieke partijen in het parlement gevraagd om een 'intentieverklaring' ter bevordering van een niet-racistische campagne te ondertekenen. Deze verklaring, waarvan de tekst bijna hoofdzakelijk bestaat uit eerder door ons land onderschreven verdragen en wetten, verbindt de ondertekenaars ertoe om in de verkiezingen een niet-racistische campagne te voeren. De verklaring houdt ook in dat de ondertekenaars partijen erop toezien dat alle individuele kandidaten zich aan die intenties zouden houden. Bovendien moeten deze partijen-leiders zich bij misbruik in de schoot van de eigen partij "openlijk distancieren van deze personen en de betrokken personen op de vingers tikken".

Uiteindelijk hebben slechts drie politieke partijen deze oproep ondertekend: Agalev, de CVP en de SP. Terwijl Agalev in een bijhorende brief enkel lovende woorden voor het initiatief overhad, wijst de CVP er nadrukkelijk op dat de handtekening van Herman Van Rompuy zo geïnterpreteerd moet worden dat de migranten "naast rechten ook plichten hebben". De SP onthield zich van elke commentaar. Drie andere politieke partijen, de VU-VVD, het Vlaams Blok en de PVV hebben geweigerd de verklaring te ondertekenen. Bij navraag blijken deze drie partijen diverse redenen te hebben om deze oproep niet te ondertekenen.

De Volksunie is vooral bang dat het ondertekenen van dit manifest de "polarisering rond dit thema in de hand zou werken", alhoewel ze wel beweren zich aan de "letter en de geest" van de verklaring te zullen houden. De PVV zegt het niet nodig te vinden om dit initiatief te ondertekenen omdat ze, alhoewel niet van plan om een racistische campagne te voeren, het thema toch niet uit de weg wilt gaan. Het Vlaams Blok tenslotte vindt dat ze "vanzelfsprekend aan de oproep geen gevolg kan geven".

"Hee, dit gaat ook over mij!"

(Foto Karel De Weerd)

Het is de bedoeling van de initiatiefnemers om via hun achterban alle verkiezingspropaganda op directe en meer versholen racistische uitspraken te controleren. Bij grove schendingen zijn ze trouwens van plan op basis van de Wet op Racisme en Xenofobie (1981) gerechtelijke stappen te ondernemen. Dit laatste is niet gemakkelijk. Alhoewel deze anti-racismewet oorspronkelijk op gejuich werd onthaald, bleek de tekst de voorbije tien jaar ineffektief. Politieke gezagdragers, justitie en politiediensten zorgden er samen voor dat de wet nauwelijks werd toegepast. Dat gebeurde vooral door politici die, bang van de elektorale opmars van het Vlaams Blok, weigerden duidelijke standpunten inzake migranten en racisme in te nemen. Toch is er opnieuw hoop. Zo werd Nols, samen met twee andere PRL kopstukken, alvast voor het gerecht gedaagd door de Mouvement contre le racisme, l'Antisémitisme et la Xenofobie (Mcrax) wegens zijn racistische kiescampagne.

Briefkaart

Studenten Tegen Racisme (Ster) voeren momenteel eveneens een actie om racisme in de verkiezingsstrijd aan te klagen (zie kaderje). Bij het zoeken naar openlijke en meer verdoken racistische uitingen tijdens de verkiezingscampagnes vormt het Vlaams Blok een onuitputtelijke bron van inspiratie. In het verleden was het Vlaams Blok vaak een expert in het verspreiden van folders met racistische slogans waarvan ze zich dan, via tal van juridische technieken, konden distancieren. De moeilijkheden bij het toepassen van de racismewet zijn hier zeker niet vreemd aan. Zo was het mogelijk dat in een pamflet van Jef en Willem Elbers, die in 1988 opkwamen voor het Vlaams Blok in Schaarbeek, enkele rechtse nationalistische hun ziekelijke fantasie de vrije loop lieten: "Gelet op de grote aanwezigheid van Tchoek-Tchoeken, kamelendrijvers, makakken, boegnoels, bachi-boezoe-

ken en tapijtenmarchanten in de gemeente Schaarbeek, aangezien ze hier kweken als konijnen,..., en ook nog dik op onze kop profiteren van wat wij door hard werken hebben verworven, aangezien jeugdendes van melkchocolatten krolkoppes zowel 's nachts en overdag onze buurt onveilig maken, daarom besluiten wij: Schaarbeek aan de Schaarbeekenaars, eigen volk eerst, vreemd gespuis terug naar huis, met pak en zak, familie en kameel."

Maar ook in hun huidige verkiezingscampagne doen ze geen moeite om hun racistische boodschap te verbergen. Nota bene in een Leuvense kafee (Cambridge Arms) deed Filip Dewinter de volgende uitspraak: "Als wij racisme genoemd worden omdat we het principe 'Eigen Volk Eerst' in de praktijk brengen en aan de belangen van ons eigen volk voorrang wensen te geven, welnu dan beschouwen we dat racisme als een eretitel. Wij wensen niet ten prooi te vallen aan om het even welke invasie, van Walen, van Noordafrikanen, van Aziatische Centraalfrikanen". In een officiële verkiezingsfolder met als lijsttrekker Gerolf Annemans gaan ze nog een stap verder en stelt men de lijstduwer Wim Hilven als volgt voor: "Hilven bewees dat Vlamingen beter zijn dan de meeste andere volkeren".

Afkooksel

In deze en andere folders staan een aantal slogans en tekeningen die de standpunten van het Vlaams Blok moeten illustreren. Op een van deze tekeningen staat een Paula Dhomd-achtige vrouw afgebeeld die zegt: "Wij moeten begrip opbrengen voor de niet-Europese vreemdelingen en aanvaarden dat deze een andere cultuur hebben waaraan wij ons als Vlamingen moeten aanpassen". De bijhorende tekst luidt: "Alleen het Vlaams Blok zegt nee. Er moet een terugkeerbeleid komen voor de grote meerderheid van de niet-Europese inwoners. Illegalen en criminelen moeten onmiddellijk gepatriëerd worden."

Niet enkel het Vlaams Blok hamert in zijn pamfletten op een uitwijzing van 'kriminelen migranten'. De PVV zegt in zijn verkiezingsfolder van de regio Leuven dat een "menselijk maar doeltreffend terugkeerbeleid dient vorm te krijgen in verband met die migranten die zich manifest weigeren te integreren of die korrekter gezegd werden". Het idee dat migranten krimineliner zouden zijn dan de Vlamingen komt dikwijls

terug. "Vreemdelingen kennen een hoger kriminaliteitspercentage", beweert het Vlaams Blok. In een bijhorende tekening ziet men een vreemdeling (krullerbol, donkere huid) die de rechtszaal verlaat en zegt: "We zijn weer 'ns vrijgesproken, en we kunnen herbeginnen".

De grote politieke partijen wagen zich (voorlopig) niet aan openlijk racistische uitspraken. Sommige maken wel gretig gebruik van een tendentieuze woordenschat die inspeelt op het grote gevoel van onveiligheid, onzekerheid en ontevredenheid die zich de laatste jaren van een deel van de bevolking meester heeft gemaakt. Ditzelfde wantrouwen tegenover de politiek heeft de vaak niet-racistische kiezer in de handen van het Vlaams Blok gedreven. Die ontevreden kiezer is dan ook het elektorale doelwit bij uitstiek. De slogans die moeten bewijzen dat niet enkel het Vlaams Blok de veiligheid op straat kan terugbrengen, of een dam tegen de 'invasie' van de politiek vluchtelingen kan opwerpen, wakkeren echter veelal de xenofobie nog verder aan. Wanneer Ward Beysen, lijsttrekker voor de PVV in Antwerpen, in zijn verkiezingsfolder stelt dat de "spanning tussen Antwerpenaren en migranten ondertussen hoger oloopt (dan ooit)", kan men zich terecht afvragen of dit geen wishful thinking is van de PVV.

Zij hebben immers in navolging van het Vlaams Blok ontdekt dat er stemmen te winnen vallen door het onveiligheidsgevoel bij de burgers wat aan te wakkeren. De PVV, dus de 'Partij voor Vrijheid en Vooruitgang', verwoordde bij monde van die Beysen: "Ik zal in Antwerpen in ieder geval van het migrantenvraagstuk een elektorale thema maken. De migranten zijn nu eenmaal de belangrijkste problematiek, en we moeten stemmen terugwinnen op het Vlaams Blok." Ditzelfde Ward Beysen voert dan ook zijn campagne onder het motto "Het belangrijkste land... is 't binnenland", een inhoudelijk flauw afkooksel van de Vlaams Blok slogan "Eigen volk eerst".

Diskriminatie

Ditzelfde PVV is trouwens van de grote politiek partijen ongetwijfeld koploper in het zaaien van verarring. Een folder van de PVV-jongeren van Antwerpen blokkeert "Geen positieve diskriminatie voor migranten, iedereen gelijk voor de wet". De uitdaging is aan de PVV om te bewijzen dat er ooit sprake geweest is van een positieve diskriminatie. De gedachte dat migranten een bevoorrechte status genieten in België komt trouwens op tal van plaatsen terug in hun folders en uitspraken. In een verkiezingsfolder van Ward Beysen kunnen we lezen: "Niet naar school? Geen kindergeld? Ward Beysen wilt op migranten-kinderen hetzelfde korrekte toezicht als op de Vlaamse kinderen." Ook een kleinere partij, de Belgische Nationale Partij (Antwerpse unitaristen) willen dat "Bij gelijke kwalificatie voorrang wordt gegeven aan de Belgen", alsof dit momenteel niet het geval is.

De SP, VU-VVD en CVP blijken in de verkiezingsstrijd vooral het migrantenvraagstuk dood te willen zwijgen. Het zwijgen rond racistische thema's heeft echter in het verleden bewezen medeplichtigheid met zich mee te brengen. Nu

de toekomst voor tolerantie en verdraagzaamheid in onze maatschappij op het spel staat... kan dit zwijgen echter noodlottig worden voor de solidariteit onder alle burgers. Uiteindelijk blijkt van de grote partijen die in het parlement vertegenwoordigd zijn, Agalev de enige te zijn die in een verkiezingsbrochure die aan huis wordt verdeeld haar nek durft uit te steken.

Zij stellen dat de migranten het moeten stellen met gemiddeld de helft van het woonoppervlak (14,1 vierkante meter per persoon) in vergelijking met de Belgen (30,7 vierkante meter), dat migranten in de overheidsdiensten nauwelijks aan de bak komen, dat de kansarmoedeplannen vaak aan hen voorbijgaan en dat ze ook op politiek vlak niets in de pap te brokken hebben aangezien ze niet kunnen gaan stemmen.

Pieter Vandekerckhove

MISDADEN

Ondanks initiatieven om de migrantendiskussie zo sereen mogelijk te voeren, zijn in deze verkiezingscampagne opnieuw tal van racistische uitspraken genoteerd. Tijdens vorige campagnes is al gebleken dat sommige partijen in hun ijver tegen migranten alle fatsoen verliezen. Om deze gevaarlijke evolutie op te volgen en aan te klagen, onderzoekt Studenten Tegen Racisme (Ster) systematisch mogelijk racisme in de Belgische verkiezingen. Alle propaganda, zowel in de geschreven pers als in de audio-visuele media, wordt gescreend. Racistische incidenten worden opgespoord via een uitgebreid netwerk van informanten.

Het Vlaams Blok streeft in de komende verkiezingen naar het handhaven van de resultaten van de jongste Europese verkiezingen, namelijk 241.117 stemmen (6,6 %). In vergelijking met de vorige parlementsverkiezingen komt dit neer op drie keer zoveel mandaten. Aangezien de traditionele partijen zich vooral bedreigd voelen in regio's waar het Vlaams Blok hoog scoort, kan men daar de grootste misbruiken verwachten. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt na de verkiezingen een 'Zwartboek' opgesteld. Bij deze actie wordt nauw samengewerkt tussen de Ster-afdelingen in Leuven en Antwerpen. In Leuven gebeurt de coördinatie vanuit de 's Meiersstraat 5. Alle vrijwilligers zijn welkom. (PVDK)

Verkiez!

Kringraad zoekt een vrijgestelde. Hij of zij zal werken met een halfjaar bediendencontract (19,5 u/week). De kandidaat beschikt over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten, en is op de hoogte van de werking van de AV en van Kringraads vertegenwoordiging in de beleidsorganen van de KU Leuven. Hij/zij zal instaan voor de dagelijkse werking, administratie en begeleiding van de AV, verzorgt studiewerk aangaande universitaire problematiek in het algemeen en onderwijs in het bijzonder. Verder onderhoudt hij/zij contacten met kringverteenwoordigers en anderen in de verschillende fakulteitskringen.

Schriftelijke sollicitaties met CV, motivatie en vermelding van nuttige kwaliteiten moeten ten laatste 21/11 om 17.00 u op het secretariaat aangekomen zijn, ten aanzien van Ronny Tielens, 's Meiersstraat 5. Sollicitanten zijn aanwezig op de AV van vrijdag 22/11 om 19.00 u in de vergaderzaal van het Pauscollege, Hogeschoolplein 3.

Verder zoekt Kringraad een vertegenwoordiger voor de Raad voor Internationale Relaties. Hij/zij wordt ook lid van de Erasmuscoördinatorencommissie. Interesse voor de Leuvense en Europese onderwijsproblematiek is vereist. Tot slot kunnen ook vertegenwoordigers aan de slag voor Onderwijsraad, een orgaan dat rond onderwijs adviseert aan de academische overheid. Voor meer inlichtingen omtrent voorwaarden en verzoeken kan men terecht op het bureau van Kringraad, of in vorige Veto's.

016/26.03.01

Platte Lostraat 243 3010 Kessel-Lo

(advertentie)

P.A. verhuur • publiciteit
geluidsregistraties

Verkiezingsdrukwerk

De partijen over onderwijs

Flink studeren in Vlaanderen, ook morgen

Als ze maar onze fietsen laten staan.

(Foto Hielke Grootendorst)

Verschuiven de opiniepeilingen signaleren een dalend vertrouwen van 'de burger' in 'de politiek'. De traditionele politieke partijen kunnen blijkbaar steeds moeilijker hun boodschap op een authentieke manier overbrengen. Het lijkt er evenzeer op dat de kiezer geen antwoord of oplossing krijgt op zijn belangrijkste aandachtspunten en bekommernissen. Toch beklemtonen de meeste partijen tegenwoordig dat ze wel iets zinvol te zeggen hebben, dat het geen zin heeft om blanco te stemmen of zich "naar de extremen te richten". Veto neemt de politieke klasse op haar woord. Week na week vloeien we de verschillende verkiezingsprogramma's uit, en speuren naar hun intenties inzake onderwijs: wat kunnen studenten verwachten uit oranje, rode, gele, blauwe of groene hoek? De CVP mag de spits afbijten.

Het CVP-programma werd geschreven door Paul Maertens, de directeur van de studiedienst Cepass, en draagt als titel: 'Goed leven in Vlaanderen. Ook morgen'. Het programma valt eigenlijk uiteen in twee afzonderlijke delen. Het eerste hoofdstuk, 'Wij hebben woord gehouden', is een apologie van het regeringswerk tijdens de voorbije legislatuur. In de overige hoofdstukken komt de kristendemocratische visie op zowat alle maatschappelijke aspecten uitgebreid aan bod.

Wat het apologetisch gedeelte betreft, is de CVP zichtbaar tevreden met het werk dat 'hun' Daniel Coens presteerde. Hoewel de man sinds 1981 haast onafgebroken minister van onderwijs is, (enkel in '87-'88 werd hij even vervangen door de socialist Luc Van Den Bossche) heeft hij blijkbaar tijdens deze legislatuur zijn karwei 'af' willen maken. In een hets tempo joeg het kabinet van Coens niet minder dan drie dekretten - allen 'mammoet' genoemd - door de Vlaamse Raad: lager, middelbaar en universitaire onderwijs kregen allen hun eigen wettelijk, de ene al meer gekontesteerd dan de andere. Die contestatie kwam niet alleen van de studenten, maar tot vandaag voert bijvoorbeeld de Gentse hoogleraar Etienne Vermeersch een bittere strijd tegen wat hij de afbraak van de Universiteit van Gent noemt. Wat Coens bestempelt als "de lat gelijk leggen", komt bij andere neten soms over als een grove onrechtvaardigheid.

Roms

Zeker in verkiezingsstijd laat de CVP zich zulke vrijzinnige kritiek niet aan het hart komen. Men antwoordt er zelfs niet op. Glunderend van tevredenheid luidt het: "De tendens tot grotere vrijheid en autonomie en het streven naar gelijkheid van kansen voor iedereen in diverse geleidingen in de samenleving werd onder impuls van de Vlaamse Kristendemokraten ook toegepast in de domeinen van onderwijs en mediabeleid. Van de Vlaamse autonomie inzake onderwijs werd geprofiteerd om het onderwijs nieuwe slagkracht bij te brengen. Het gemeenschapsonderwijs werd volledig autonoom georganiseerd en bovendien werden diverse basiswetgevingen in nieuwe dekretten herwerkt. Het secundair en universitair onderwijs werden op een nieuwe, soepeler leest geschoeid." Waarbij men meteen het mooiste plimpje van Van Den Bossche - de oprichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs - zonder de minste gêne op de eigen hoofd steekt.

Onder het motto 'Het werk is echter niet af' duidt de CVP haar basisprincipes aan inzake onderwijs: "Investeren in de toekomst van onze samenleving, door

onze gezinnen te ondersteunen, verder te werken aan maatschappelijke integratie van vrouwen, onderwijs en wetenschap te bevorderen." Die frazen klinken mooi, bijna té mooi. Menen de Vlaamse kristen-demokraten wat ze zeggen? Een pleidooi voor meer geld en aandacht voor wetenschappelijk onderzoek getuigt inderdaad van gezond verstand, zeker als Oeso-cijfers een alarmerend beeld ophangen van de uitermate belabberde toestand van het Belgisch wetenschappelijk onderzoek, na twee rooms-blauwe en één rooms-rode coalitie.

Nul

De CVP weet blijkbaar zelf ook dat ze het wetenschappelijk onderzoek tijdens de voorbije legislaturen als een verwaarloosd stiefkindje heeft behandeld. Ootmoedig wordt toegegeven: "De in het vorig regeerakkoord vooropgestelde inhaalbeweging voor het wetenschappelijk onderzoek is nog niet voltooid."

Met een volgend echter de goede intenties: "De volgende regering moet dringend de versnippering van het bevoegdheden en geldstromen inzake wetenschappelijk onderzoek tegengaan, ook intern binnen de Vlaamse regering. Wetenschapsbeleid moet overigens verder gaan dan het verdelen van de beschikbare kredieten over onderzoeksteams en -instellingen. Er moet een strategie op termijn komen, en bovendien moet de inschakeling in Europese programma's nog vlوتر dan nu verlopen."

Hiermee is dan ook het sleutelwoord is gevallen voor iedere kandidaat-regeringspartij die haar legislatuur in 1992 ziet beginnen: Europa. Op het eerste zicht is er bij de kristen-demokraten enige huiver tegenover de Europese eenmaking en de consequenties die dit proces meebrengt. In het hoofdstukje 'Vlaanderen en Europa en de Wereld' neemt de CVP in een aantal paragrafen een principieel standpunt in: men wenst dat er dringend werk gemaakt wordt van

een sociaal Europa, en vraagt tevens dat in het nieuwe Europese verdrag "duidelijke bepalingen staan rond cultuur en onderwijs, met een eigen finaliteit. Cultuur en onderwijs zijn niet louter economisch te benaderen."

Troef

Dat principe belijden de Vlaamse kristen-demokraten dan misschien wel in theorie, bij de eerder praktische voorstellen is er van die intrinsieke waarde van cultuur of onderwijs al een stuk minder te merken. Integendeel: "Vlaanderen moet maximaal inspelen op de Europese onderwijsinitiatieven; tevens willen de kristen-demokraten dat terug meer werk wordt gemaakt van de talenkennis bij onze leerlingen (...). Deze Vlaamse troef bij uitstek op het internationale forum mag nooit verloren gaan."

Ook minister Coens verklaarde vorig akademiejaar in een interview met Veto:

LEUVEN-THUIS-LEUVEN

Veto heeft overal haar verborgen mannetjes zitten. Zo wist onze mol uit het CVP-hoofdkwartier in de Tweeckerstraat volgende informatie over te seinen in verband met de verkiezingen.

Studenten kunnen gratis naar huis reizen tijdens het weekend van de verkiezingen. Artikel 130 van het Kieswetboek bepaalt de verschillende categorieën kiezers die gratis gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer om hun kiesplicht te vervullen. Hiertoe behoren ook "studenten die terwille van hun studieën verblijven in een andere gemeente dan die waar zij moeten stemmen." Op de begroting van Binnenlandse Zaken staat er zo'n zes miljoen frank ingeschreven voor de uitbetaling van deze reiskosten.

Dat 'gratis vervoer' slaat in de eerste plaats op het vervoer dat ingericht wordt door de NMBS. Wie hiervan gebruik wil maken, moet aan het NMBS-loket zijn stembrief tonen plus een "attest van de directie van de onderwijsinstelling". Voor studenten van de KU Leuven betekent dit concreet dat zij aan het Studentensekretariaat in de Hallen (Naamsstraat 21) een bewijs van inschrijving aan de

KU Leuven vragen. Studenten van de verschillende hogescholen uit het Leuvense kunnen een soortelijk bewijs verkrijgen bij hun respectievelijke instellingen.

Met die twee formulieren krijgt men dan een gratis ticket. Hou die papieren trouwens dicht bij de hand: de controleur op de trein kan ook steeds alle officiële documenten opvragen. Voor de terugreis geldt een analoge procedure. Je toont ditmaal je afgestempelde stembrief in je thuisstation met je studiebewijs, en je spoort opnieuw gratis, ditmaal richting Leuven. Interessant is ook dat men van vrijdagvoormiddag tot maandagmiddag gratis kan reizen, langer dan een gewoon weekend-rijtje toestaat.

Deze regeling geldt enkel voor de NMBS-tickets. Wie zich moet behelpen met de metro, de 'Buurtspoorwegen' - de bus dus - of de eigen auto, kan ook zijn vervoerskosten terugkrijgen. In tegenstelling tot de gratis NMBS-tickets moeten de 'rechthebbers' eerst wel hun gewone ticket of, in geval van auto, hun benzine en afschrijvingen betalen. Ze mogen daarna een op een modelformulier ingevulde aanvraag tot onkosten rich-

ten aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van Nationale Zaken, Directie van de Verkiezingen, Leuvensesteenweg 1, 1000 Brussel. Het modelformulier ('Schuldverklaring') kan op het gemeentehuis afgehaald worden.

Dit ingevuld modelformulier moet, samen met de afgestempelde originele kiesbrief (maak een kopie voor jezelf) en het studiebewijs, uiterlijk drie maanden na de dag van de verkiezingen teruggezonden worden naar hogervermelde dienst. Indien de aanvraag goedgekeurd wordt, krijgt men per postmandaat een kilometervergoeding, berekend op basis van een NMBS-treinreis in tweede klasse. Let wel, de aanvraag valt dit formulier best zo correct mogelijk in. Zelf stipuleert de Directie van Verkiezingen dat "onvolledige dossiers zullen worden teruggestuurd naar de kiezer" - waarna die de hele procedure nog eens mag overdoen. De aanvraag kijkt ook best uit om uiterst nauwkeurige dossiers in te dienen. Bij pakweg een onjuiste vermelding van de fusienaam van de gemeente, "zal de behandeling van het dossier onvermijdelijk vertraging oplopen". (WP)

"Ik wil niet dat onderwijs binnen het carcan van het Europees economisch systeem wordt gevat." Tegelijk had hij echter reeds zijn befaamde Dekreet over het universitair onderwijs opgesteld. In de Memorie van Toelichting van dat dekreet ging Coens dan een eindweegs mee in dat Europees economisch systeem, en schreef een aantal fraaie zinnen neer in de trant van "De groeiende kennisintensiteit van onze economische bedrijvigheid vereist een blijvende toelivering van hooggekwalificeerde arbeidskrachten die de toetssteen van de internationale competitie doorstaan".

Paradijs

De huidige CVP-houding wordt gekenmerkt door eenzelfde ambiguïteit. Aan de ene kant heeft men zo zijn vragen bij Europa, maar intussen doet men toch maar zo ijverig mogelijk mee. Zelf zullen de leden van de CVP dat waarschijnlijk 'een gezonde middenweg' noemen. Hoevel... Als de CVP in haar verkiezingsprogramma het principiële standpunt inneemt dat aan onderwijs een eigen finaliteit moet worden gegeven, dan vragen we ons toch af waarom ze op een andere pagina van datzelfde partijprogramma zinnen opnemen als: "Tevens moeten onderwijs en bedrijfsleven nog verder op elkaar inspelen, zonder dat onderwijs enkel een strategische factor is ten dienste van het bedrijfsleven", en vooral: "Meer aandacht moet gaan naar de relatie tussen toegepast wetenschappelijk onderzoek en industrieel beleid. De betrokken instellingen moeten de toegang van het bedrijfsleven tot het wetenschappelijk onderzoek bevorderen."

Laat het Europees bewustzijn van de Vlaamse kristen-demokraten dan al enigszins wifelachtig overkomen, sommige stukken van hun onderwijsprogramma zijn dan weer verrassend expliciet. En zoals dat dikwijls gaat bij partijen die van 'bedachtzaamheid' hun lijfspreuk hebben gemaakt, het wordt pas leuk als er een radicale uitspraak valt. Zo lazen we plots in een stukje over sociale voorzieningen voor hogeschool- en universiteitsstudenten: "Numerus-clausus-systemen moeten worden afgevoerd." Nu heeft de CVP ons al meermaals verbaasd, maar toch. We hebben alreeds sterk de indruk dat de Cepass-directeure toch een kleine lapsus heeft gemaakt.

Ramen

De zin laat immers niet veel interpreteren: "Numerus-clausus-systemen", staat er. Taalkundig betekent dat: 'alle vormen van Numerus Clausus'. Er staat ook: 'afgevoerd' - die taalkundige uitleg hoeft niet noodzakelijk geëxpliciteerd. Dat de CVP niet hoop oploopt met een strikte Numerus Fixus (slechts een voorafbepaald contingent studenten wordt toegelaten) was genoegzaam bekend. Maar dat men zich kan tegen alle systemen van wat eufemistisch 'studentenbeheersing' genoemd wordt, dat is bepaald een innovatie. De Leuvense rektor Roger Dillemans, nochtans een van de katolieke (en CVP) prominenten op onderwijskundig gebied, heeft nooit weggestoken dat hij selectievormen in Geneeskunde erg genegen is. Iemand als Daniel Coens is dat echter al een heel stuk minder.

Op 21 september 1991 meende Dillemans nog in een vraaggesprek met de Gazet van Antwerpen: "België is het enige land dat geen enkele vorm van selectie heeft. Ooit zal er iets moeten gebeuren." Dillemans kante zich weliswaar tegen een "bars ingangssysteem", maar liet tegelijk verstaan dat de beruchte 'oriënteringsproef' - een verplichte test voor alle eerstejaars - voor hem best kon. Kortom, het ziet er naar uit dat in de Tweeckerstraat nog een en ander op punt gesteld wordt.

Walter Pauli

Poëzie in vertaling

Geen Vlamingen en Denen

Het is erg gesteld met de jonge Vlaamse en Nederlandse dichter. Heeft dat te maken met de kwaliteit of kwantiteit van de voortgebrachte zieleroselen, of met de maatschappelijke ingesteldheid ten overstaan van de hedendaagse poëet? Alleszins wordt Vlaanderen gekonfronteerd met een gering lezerspubliek en een relatief beperkte oplage van zowel individuele bundels als van bloemlezingen. Ook op het gebied van vertalingen is er een duidelijke tekortkoming merkbaar. Over de benarde situatie van de jonge Nederlandstalige dichters ging Veto te rade bij de verantwoordelijken van het Europees Poëziecentrum en bij Erik Spinoy, assistent op het departement Nederlandse literatuur van de KU Leuven en zelf dichter.

Ondanks de toenemende poëtische bedrijvigheid van het laatste decennium, bevindt de poëzie zich nog steeds in een weinig benijdenswaardige positie: wegens een gebrekkige consumptie en de daarmee samenhangende hoge produktiekosten, zijn uitgeverij niet onmiddellijk bereid om dichtbundels te publiceren. De hoge verkoopprijs is er verder de oorzaak van dat de selecte groep poëzie-

lezers nog meer stagnert. Als oorzaken van die vicieuze cirkel noemt men meestal onze hedendaagse beeldcultuur, een zakelijker woordgebruik en een tekort aan specifieke literaire vorming in het onderwijs (Eugène Van Isterbeek, 'Poëzie in cijfers', 1986).

Ook in bibliotheken, boekenwinkels en in de media wordt de dichtkunst stiefmoederlijk behandeld. "Vaak komen in

de media dichters aan bod, niet omwille van hun literaire kwaliteiten, maar omdat ze door een eigen imago in het voetlicht worden geplaatst. Na zijn ophelmende zelfmoord werd rond Jotie Thooft bijvoorbeeld een al even grote myte gekreërd als rond Jim Morrison", weet Erik Spinoy. Anderzijds tracht men aan jonge dichters toch gedeeltelijk tegemoet te komen via vaktijdschriften, literaire avonden, poëziemarkten, poëziewedstrijden en gespecialiseerde verenigingen en centra. Dikwijls is het evenwel een kwestie om bij de juiste mensen - zij die 'invloed terzake' hebben - in de smaak te vallen.

Wat de vertalingen van dichtbundels betreft, komt men tot een gelijkaardige vaststelling. Dat jonge Vlaamse en Nederlandse poëten vertaald worden, hangt in grote mate af van een enorme dosis geluk. De kans om in een andere taal te verschijnen is meestal afhankelijk van

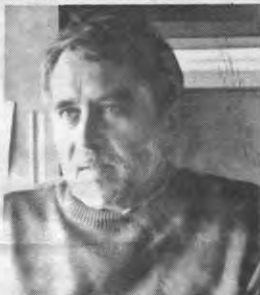
toevallige contacten met potentiële vertalers. Zo bestaan er bijvoorbeeld Poolse vertalingen van Frank Despret en Jo Govaerts door de medewerking van Zofia Klimaj, docente Slavische Talen. De in Spanje verblijvende Germain Droogenbrood zorgde voor een Catalaanse vertaling van dichters zoals Koen Stassijns, Charles Ducal, Erik Spinoy en Peter Verhelst.

Om tot een optimale vertaling te komen, besluiten dichters dikwijls ook met de vertaler in kwestie mee te

werken of zelf voor de omzetting naar een andere taal te zorgen. Haast vanzelfsprekend krijgen bekroonde werken op poëziewedstrijden al gemakkelijker de aandacht krijgen. Het driemaandelijks tijdschrift 'Letters', vroeger 'Leuvense Letters', neemt bijvoorbeeld naast de originele teksten Engelse, Duitse en Franse vertalingen op uit werken van laureaten, die via de Poëzieprijs Leuvense Schrijversakademie (LSA) in de belangstelling zijn gekomen. In 1988 verschenen onder meer gedichten van Lut Block, Koen Stassijns en Rik Dereeper. Een jaar later viel de eer aan Marc Dejonckheere, Frans Deputer en Joris Iven te beurt.

Generació

De vraag blijft evenwel of die vertalingen in het buitenland sukses kennen, aangezien een tijdschrift als 'Letters' niet eens in het buitenland verschijnt. Andere, internationale periodieken publiceren dan weer wel gedichten in vertaling, maar zelden uit linguïstisch minder belangrijke gebieden zoals Vlaanderen, Nederland en Denemarken. Indien het nederlandsstalig dichtwerk in het buitenland toch al de aandacht op zich weet te vestigen, is die bijgevoegde haast altijd van de hand van gekanoniseerde auteurs, zogenaamde 'klassiekers': Guido Gezelle, Cees Buddingh', Paul Snoek, Hugo Claus, ... Overigens hoeft het geen betoog dat zelfs frans- of duitseinsprekende poëten, die zich in kleinere landen hebben gevestigd, opvallend meer moeite ondervinden om internationaal door te dringen.

Toen in de jaren tachtig het Nederlandse ministerie van Cultuur onder leiding van C. Eykman een onderzoek instelde naar de specifieke rol van de poëzie in dat land, gaf dat een nogal schrijnend beeld. Van de totale literaire omzet nam poëzie immers slechts één schamel procent voor eigen rekening, terwijl gedichten door amper tien procent van de algemeen lezersbevolking werden gekonsumeerd. Dergelijke cijfers lijken in schril contrast te staan met het aandeel (41%) dat vertaalde gedichten in de globale vertaalproductie van het naoorlogse Europa innemen.

Toch blijft ook het aanbod aan gepubliceerde poëzievertalingen eerder schaars. De oorzaak hiervan moet ondermeer gezocht worden in de onwil van de overheid om beurzen aan dergelijke vertaalprojecten toe te kennen. Hoe het ook zij, men heeft kunnen vaststellen dat de zieleroselen van dichters uit Franse, Engelse, Duitse, Spaanse en Italiaanse taalgebieden steevast de voorkeur van de interpreten wegdragen. De Vlaamse en Nederlandse poëet komen hierdoor in de kou te staan.

Toch moet dit doemdenken enigszins gerelativeerd worden. In zijn 'Poëzie in cijfers' stelde Van Isterbeek een lijst samen van de verschillende landen waarin Nederlandse gedichten in rangorde van voorkeur werden vertaald. Voor de periode 1970-1982 vermeldt hij de volgende landen: Frans, Engels, Duits, Portugees, Spaans, Roemeens, Grieks, Hongaars, Pools, Macedonisch, Litouws en Catalaans. Overigens hebben het laatste decennium geen noemenswaardige verschuivingen meer plaatsgevonden, zodat volgens Van Isterbeek het feitenmateriaal uit 'Poëzie in cijfers' nog steeds min of meer kloft. Enkel de vertalingen naar het Frans zijn sinds 1978 sterk verminderd. Dit zou vooral te wijten zijn aan het overlijden van Maurice Carême en Henri Fagne, twee baanbrekers op het vertaalgebied. Een stille wenk voor idealistische vertalers?

Patrick Staudt
Maud Vermeire

Blauwe Maandag Compagnie speelt 'Wilde Lea'

"U bent een fantastisch publiek!"

Deze week brengt het Antwerpse teatergezelschap Blauwe Maandag Compagnie (BMC) op vijf achtereenvolgende avonden in de Leuvense Stadsschouwburg 'Wilde Lea', een voorstelling die al heel wat weerklank in de media kreeg. Sommige critici spreken zelfs nu al van een historisch moment in de annalen van de Vlaamse teatergeschiedenis. Verrassend is dat Blauwe Maandag Compagnie deze keer niet met een drie uur durend zwaar dramatisch repertoire-stuk op de proppen komt, zoals we van hen gewend zijn. Strindberg, Tsjechov en O'Neill werden deze keer ingeruild voor een kluchtige, twee uur durende spetterende show gebaseerd op een sentimentele draak van ene zekere Nestor de Tière. Bij het publiek wordt wel enige ontvankelijkheid voor het Vlaamse levenslied verondersteld.

Het decor baadt in een schel oranje-rood licht. Vooraan op het podium staan acht mikrofoons op een rij. Plots verschijnen acht overdadig opgemaakte en uitgedoste acteurs en stellen zich op achter de mikrofoons. Ze zitten in met het liedje "Nu en dan ben je graag op je slaapkamer alleen...". Achter het vierkoppige orkestje (in obligate glitterpakjes) begint een rood hartvormig karton te flikkeren. Na het liedje worden de belangrijkste protagonisten voorgesteld. Er is de jolige en vuilbekkende Vivi V. (Els Dottermans), uitgedost in hoepelrok en met grotesk hooftgestoken permanent. Er is de "legendarische" Frans Versmijt (Warre Brogmans) waarvan ons gezegd wordt dat hij in het gewone leven zijn brood verdiend als leraar diktie en voordracht aan de muziekakademie van

Oude God en in zijn vrije tijd wilde poedels ("The Little Rambo's") dresseert. Boven zijn middel is Frans gekleed als militair, onder zijn vest draagt hij een ruidloos kort schapevachtbroekje.

Met deze openingsscène is de overvloedige kitscherige sfeer af van bij het begin aangegeven. 'Wilde Lea' is een tweeledige voorstelling. Er is een raamvoorstelling die het ambitieuze wereldje oproept van een bonte groep 'all-round artiesten' die op toernee zijn met hun nieuwe show. Zij zijn charmezangers en -zangersessen, akrobaten, goochelaars en moppentappers die slechts één eigenschap met elkaar gemeenschappelijk hebben. Allen bezitten zij een nietsontziende ambitie om het te maken in de kitscherige schijnwereld van het populaire kabaret en de smartappenkultuur,

zoals we die kennen uit typische Vlaamse fenomenen zoals 'Tien om te Zien', (pensen)kermissen, bankafees, gemeentelijke bals en play-backshows.

Deze groep staat onder de regie van de "sympatieke Grobbendonkenaar" Gilbert van Laer (gespeeld door Lucas Van den Eynde), die met onvervalste Bobbejaan Schoeppe-allures het publiek meesterlijk schent. Onder zijn leiding brengen zijn artiesten een nogal 'wilde' interpretatie van 'Wilde Lea'. Dit stuk werd geschreven door de nu nagenoeg onbekende negentiende-eeuwse Vlaamse dramaturg Nestor de Tière. Honderd jaar geleden verwerfde die de Tiège grote populariteit met zijn historiserende ("onze Vlaamse jongens onder Napoleon") en moraliserende (de vrouw dient onderhoor te blijven aan de man) melodrama's in de romantisch-realistische traditie.

De titelheldin is een jonge vrouw die, tegen de gevestigde en verstikkende burgermoraal van die tijd in (het stuk speelt in 1831), haar eigen weg wil gaan. Als vrije en onafhankelijke vrouw wil zij op een ongekompliceerde manier genieten van het leven, en van seks. Zij is verliefd op een jonge, gespieerde soldaat (een stoere Vic De Wachter in tanga-slipje). Daar willen de Brabantse dorplingen niets van weten, want zij dwingen haar te trouwen met een veel oudere Franse kapitein, Marcel Martijn.

Smaadschrift

De voorstelling heeft alle kenmerken van een zeer banaal, amateuristische vaudeville. Het publiek, dat voortdurend wordt gekomplimenteerd omdat het toch zo fantastisch is of omdat het voor zo'n prachtige sfeer zorgt of omdat er zoveel schone vrouwen tussen zitten, wordt menig maal aangeespoord om mee te participeren. Ook typisch is het stunteleig amateurisme en de beroepsjaloerie van de artiesten om elkaar op het podium de loef af te steken. Dit maakt dat de toeschouwer na de opvoering, wanneer al verteld begonnen met de afbraak van het schuimrubberen decor, moet toekijken op een fikse ruzie die opstaat tussen de ons anders zo sympathieke overkomende primadonna's en vedettes. Opeens vallen hun maskers af en krijgen we een doorkijk op het zo kleinzeigige, afgunstige en op sukses beluste sterrenwereldje.

De zeemzoete, larmoyante liedjes geven de zangers niet alleen de kans om op met veel grootspraak de gevoelige snaar van het publiek te raken, ze weerspiegelen ook perfect de onechte, kitscherige en bordkartonnen wereld die op het podium wordt opgeroepen. Volgens regisseur Luc Perceval volgt het fenomeen van de Vlaamse schlager tot de zijn "zoektocht naar de wortels van onze vertelkunst, naar de puzzelstukken van dit ontwrichte landje". In een spetterende en kitscherige show heeft hij het platte, typisch-Vlaamse kabaretwereldje op een genadeloze wijze gepastcheerd. De flauwe humor, het tot in het absurde overdreven gekaboteneren en het archaïzerende taalgebruik beginnen op den duur zodanig te vervelen dat het niet meer om aan te zien is.

Voorzitter

Het is misschien een interessant en origineel experiment om de intellectuele en/of BMC-getrouwe teaterganger eens te confronteren (te shockeren?) met het vulgare, populaire en seksistische teater dat normaal alleen voor een minder verrijfd en lager geschoold publiek is bedoeld. In die zin is 'Wilde Lea' een leuk 'object trouw'. Het valt echter te vrezen dat zelfs een talentvolle en eerbiedwaardige schare acteurs niet kunnen verhelpen dat flauwe humor tenslotte flauwe humor blijft en dat kitsch altijd oppervlakkig en hol is.

Stefan Moens

SHORTTAKE, NIET ALLEEN EEN GAZETJE
NOG MEER DIENSTEN VOOR FILMLIEFHEBBERS

Superfilm - De makers van het sinds dit akاديميةjaar gratis verspreide filmmagazine 'Shorttake' zijn elf studenten onder leiding van (eks-Apolloon-preses) Gert Van Mol. Na afspraken met vijf "bioskopen" (Studio, Super City, Vlaams Filmmuseum en Stuc dat veel samenwerkt met De Andere Film) zijn ze in staat wekelijks een algemeen overzicht te geven van al wat op filmvlak gebeurt in het Leuvense. In ruil krijgen ze filmtickets voor de persvisie van nieuwe films in Brussel. Enkele entoesiastelingen hadden namelijk als ambitie het recenseren van voorstellingen. Het uitgeven van hun blaadje is financieel mogelijk door het publiceren van reclame.

De volledige uitwerking gebuurt tot nu toe op kot. Door het sukses begon Van Mol grotere plannen te koesteren. Het oprichten van een Filmbank leek hem misschien iets dat een gat in de markt kon vullen. Deze Filmbank zou een aantal functies vervullen. Allereerst willen ze om het even welke informatie over films kunnen aanbieden. Als dit niet onmiddellijk mogelijk is, contacteren ze meer gespecialiseerde mensen. Het antwoord wordt dan, mis en kleine vergoeding, opgestuurd. Studenten die een tesis maken over films en regisseurs

krijgen er een aardig stukje dienstverlening bij.

Een andere service die de Filmbank moet leveren, bestaat uit het bestellen van alles wat niet in een gewone winkel te vinden is en enig verband houdt met film. Dit kan gaan van oude en nieuwe posters, over gadgets zoals pins tot filmmuziek of boeken. Wat aangevraagd wordt, haalt men over uit Londen, Frankfurt of Amsterdam, uiteraard tegen vergoeding. Al het promotiemateriaal dat filmhuizen uitbrengen, zal door de Filmbank aan de man gebracht worden op een gepaste, ludieke manier. Filmverdelers als Warner Bros of Independent leveren bij hen kilo's promotiemateriaal af in ruil voor een gratis maar publiektrekkende verspreiding.

Een laatste functie van de Filmbank is het opstarten van enkele autonome acties. Het filmmagazine is hiervan slechts het begin. De jonge managers denken nu reeds aan een kleine firma die catalogues voor videotekens maakt. Een ander voorstel is het maken van (promotie)video's op aanvraag. Omwille van hun autonome opstelling kunnen ze in feite om het even welke actie opzetten. Ze zien zich geen verplichting opgelegd om binnen het terrein van het bewe-

gende beeld te blijven.

Voor de lokatie van deze Filmbank kwam Van Mol uiteindelijk in de vroegere kinderopvangruimte in Super City terecht. Dit was volgens de direktie toch niet meer functioneel. Doordat de distributie van Short Take op 3000 exemplaren Super City, met zijn lamen-tabele programmatische verspreiding, geen wonderen leit, kan deze service-ruimte gratis gebruikt worden. De inrichting van het kantoor wordt trouwens betaald met het surplus van de reclameinkomsten.

Opdat deze onderneming uiteindelijk ook geld zou opbrengen om in een later stadium de vrijwilligers te vergoeden, wordt er op alle geboden kansen ingegaan. Het feit dat Super City filmzalen verhuurt aan de universiteit bracht de initiatiefnemers op het idee om broodjes, tee en koffie te verkopen. Dankzij een gestructureerde werking wordt er gestreefd naar een dagelijkse permanentie die voorlopig op vrijwillige basis zal berusten.

De Filmbank opent zijn deuren op woensdag 20 november. Na een proefperiode doen ze het nog eens over, maar dan officieel, op vrijdag 13 december. (IS)

HET VOORPORTAAL VAN DE HEL

Opgeschrikt door een schot. Tot vlak ervoor stond ik nog rustig te wateren. Aanvallendijk veranderde ik dat de knal afkomstig was van een stroper in het nabijgelegen bos. Maar de tweede knal werd vergezeld van 504 (505 minus 1) schrille kreten. Nu pas drong het ook tot mij door: de halve marathon Mechelen-Leuven was verbroken.

Om de lege uren vóór het vertrek wat op te vullen, las ik een beetje in het toch wel onvolprezen romandebuut van J.M.H. Berckmans: De Geschiedenis van de revolutie. Het is een zeer pedagogisch boek. Het brengt een mens iets bij. Het is zo verrassend in-triëst dat je er lachopstoten van krijgt, van die pijnlijke. Zo luguber weerd dat je de indruk krijgt dat er ergens bloed uit je lekt. Alleen weet je niet precies waar. Zo absurd nihilistisch. Een ideale voorbereiding op de marathon.

Op de busrip naar Mechelen vernam ik dat er blijkbaar nogal wat deelnemers zijn die zich op een heel andere manier voorbereid hadden. Een maanden op voorhand uitgekiend én nauwgezet uitgevoerd trainingsschema zou een sleutel tot succes zijn (maar tegen de achtergrond van het eerste revolutionaire verslag van J.M.H. Berckmans was dit natuurlijk een enorme flauwiteit). Wat de directe voorbereiding voor de wedstrijd betreft, haalden de meesten hun inspiratie uit de maratonkrant. Geen alcohol de avond voordien. Goed uitslapen. Wat groenten en een spaghetti met een zuinig sausje verorberen. Voor de

match gul water drinken. Een weinig zenuwen voor de start. Hier een poedertje, daar een zalfje. En de tepels beschermen met een verbandje, daar deed men zeer mysterieus over (nee, geef mij dan maar de doortastende schunnigheden van J.M.H. Berckmans).

Iedereen beweert dat een opwarming voor de wedstrijd noodzakelijk is. Niks van. Je kunt beter Berckmans lezen en gewoon opwarmen tijdens de eerste kilometers. Bewijs: mijn eerste kilometers verliepen probleemloos – dit kan niet genoeg onderstreept worden. Na drie kilometer de eerste bevoorradingspost, een stukje sinaasappel en wat water. Het zou een grote wedstrijd worden.

Maar de tempoversnelling wilde niet echt lukken en de tweede adem liet wat lang op zich wachten (hoop is ongegrond, zelfs in de revolutie, Berckmans had me verwittigd). Noodgedwongen werd de opwarming dan maar uitgesteld tot de achtste kilometer en de tweede bevoorradingspost.

Een groepje getrainde sportievelingen – die net iets onder mijn tempo liepen, maar ja, een mens wil wat gezelschap en loopt daarvoor al graag eens wat onder zijn nivo – beweerden dat we ons in een ideale uitgangspositie hadden gemanoeuvred. Halfweg wedstrijd hadden we de definitieve, derde adem al goed te pakken en waren we nog nauwelijks in de reserves gegaan. Het zou nu pas beginnen. Het zou een grote wedstrijd worden. We begonnen pas, de wedstrijd lag nog volledig open.

Hoe profetisch die woorden waren, besefte ik pas rond de vijftiende kilometer. De wedstrijd was dermate open dat ik het groepje medestanders zelfs in de verste verte niet meer zag lopen. Rond de achttiende kilometer hadden ze al tien, niet meer te herstellen minuten voorsprong.

Heimelijk hoopte ik dat mijn voet nog méér zou beginnen steken, zodat ik kon opgeven en gespaard bleef van deze vernedering. Benen en heupen kraakten, en wilden maar niet breken. Dit moest het kreuende voorportaal van de hel zijn (nét niet dood gaan is erger dan dood gaan, orakelde Berckmans even voordien nog).

Ook toen Leuven in mijn wazig blikveld opdook, was het entoesiasme grotendeels bekoeld. Bij de steile bergop aan de Vaart koesterde ik nog de hoop dat ik nu wel definitief doormidden gekliefd werd. Ook dat feest ging niet door, piepend bleef ik nog nét aan elkaar hangen.

Toen ik het Sportkot binnenstroomde, tikte de klok 1u55 aan, een deprimerende 405e plaats. Ik zal wel nooit begrijpen waarom ik toen enkele minuten het middelpunt van de wereld was, waarom het Sportkot zo hevig rond mij cirkelde. Door mijn knieën zakend zocht ik vertwijfeld naar wat houvast (als de slinger van de hoop terugslaat, wordt je eerst kapot gemaakt, en dan genadeloos neergewakt, gniffelde Berckmans geamuseerd).

J.M.H. Sys

Dertiende Europees festival voor poëten

Zomer in het Oosten

Het jaar 1992 nadert met rasse schreden. Ook op kultuurvlak lijkt de Europese gedachte meer en meer aandacht te krijgen. De Europese Vereniging ter Bevordering van de Poëzie (EVBP) organiseert van 22 tot 30 november reeds voor de dertiende keer haar Europees Poëziefestival. Voor het eerst georganiseerd in 1979, naar aanleiding van de eerste Europese parlementsverkiezingen, belicht dit festival elk jaar een bepaald aspect van de dichtkunst. "De Europese lente" van 1990 is nu uitgegroeid tot "Het Europa van de dichter".

De Europese Vereniging ter Bevordering van de Poëzie wordt geleid door algemeen sekretaris Eugène Van Isterbeek en drie DAC'ers. Tijdens de (lange) voorbereiding van het festival komen daar nog twee medewerkers bij, meestal universiteitsstudenten, voor administratief werk en vertalingen. Behalve de organisatie van het jaarlijkse festival, houdt de vereniging zich in hoofdzaak bezig met het beheer van de Europese poëziebibliotheek en de uitgave van internationale publikaties, waaronder het tijdschrift P.I. Binnenkort zal het poëziecentrum trouwens verhuizen naar de Courtelerstraat, waar het gebouw 'de Zevenaslappers' gerenoveerd werd. De kosten, die geraamd waren op 6 miljoen frank, liepen uiteindelijk op tot 14 miljoen. Heel het project is gefinancierd met privémiddelen.

Het Europees poëziefestival beperkte zich in het begin tot de zes toenmalige lidstaten van de EG, maar bleef nadien gestadig groeien. In 1980 werd het festival uitgebreid tot de twintig leden van de Raad van Europa en kreeg het de titel "Poëzie van Europa" mee. Talrijke Vlaamse dichters, waaronder Herman De Coninck, Luuk Gruwez en Miriam Van Hee, kregen zo de gelegenheid om in een breder, internationaal kader over poëzie van gedachten te wisselen en kennis te maken met andere tradities en thema's. Enkele jaren later vergroette de organisatie het festival tot Oost- en

Centraal-Europa. In 1984 werd zelfs de brug gelegd met Afrikaanse en Caraïbische landen, waardoor in een nog ruimer cultureel veld kon worden gewerkt. De participatie van deze niet-Europese dichters verminderde echter gestaag. Net zoals vorig jaar zal er ook nu geen enkele dichter uit die continenten te gast zijn in Leuven. Het lijkt er dus sterk op dat de EVBP stilaan zijn aandacht herleidt tot een – ruim – Europees kader.

Konsumptie

Deze herdefiniëring naar de aanvankelijke opzet uit zich ook in het in 1989 opgericht Dialogocentrum. Dit centrum startte haar activiteiten vorig jaar. Het Dialogocentrum wordt geleid door Zofia Klimaj, docente Pools, en is bedoeld voor schrijvers en intellectuelen uit West-, Centraal- en Oost-Europa. Het concentreert zich voornamelijk op de aankoop van allerhande publikaties en documentatie voor de Europese poëziebibliotheek, de uitgave van tweetalige edities van poëzie en de organisatie van lezingen en kolloquia in het kader van het festival.

Ook dit jaar worden dergelijke initiatieven genomen, allemaal in nauw verband met het algemeen thema van het festival. Op zaterdag 23 november vindt het eerste kolloquium 'Het Europa van de dichter' plaats, gevolgd op zondag 24 november door een debat met dezelfde titel. Volgens de programmabrochure willen de organisatoren daar verschillende vragen over de identiteit van de Europese cultuur stellen. Bestaat er zoiets als een "cultuur met gemeenschappelijke kenmerken"? Kan in zo'n visie geen gevaar schuilen voor "eurocentrische aanspraken en gedragingen, met miskenning van de eigen verscheidenheid en de verschillen met andere culturen in de wereld"?

Indien men echter de klemtoon legt op de culturele diversiteit kan men zich afvragen of dit "niet kan leiden tot culturele verbroekeling, versmalling of zelfs tegenstellingen". Ook de vraag naar concrete voorstellen tot uitwisseling van cultuur zal te berde gebracht worden. Een meer overkoepelend vraagstuk betreft de plaats van de dichters "in een Europese cultuur die hoe langer hoe

meer in de greep geraakt van massamedia en consumptiekultuur". Deze problematiek zal waarschijnlijk ook aan bod komen in het tweede kolloquium van maandag 25 november dat het Europa van de dichter belicht vanuit het standpunt van Centraal- en Oost-Europa.

Sibiu

Naast deze meer theoretische discussies, biedt het Europees Poëziefestival natuurlijk ook dichtwerk aan. Van zaterdag 23 tot en met donderdag 28 november staan er poëzieavonden op het programma, zowel algemeen als landgebonden. Zondag 24 november staat in het teken van Roemenië. Behalve poëzie is er ook muziek van Vladimir Deveselu voorzien en wordt de film 'Sibiu 1991' in de Stadsschouwburg vertoond. "De film toont de tweeledige structuur – openluchtmuseum en stad – van de 15de eeuwse mythische plaats Sibiu", aldus Van Isterbeek. Het is meteen het stokpaardje van het dertiende poëziefestival. De bedoeling van Van Isterbeek bestaat erin de Oost-West dialoog ook op cultureel vlak verder te zetten en aan het publiek te tonen dat er nog veel moet gebeuren in een land zoals Roemenië.

De oplage en de prijs van boeken (en vooral van dichtbundels) stuiken pijnsnel in de diepte. Aangezien de schrijvers daarvan financieel rechtstreeks afhankelijk zijn, betekent dit voor hen natuurlijk een enorm inkomensverlies. In 1993 zou het festival trouwens in het Roemeense stadje Sibiu georganiseerd worden. Woensdag 27 november is volledig gewijd aan Portugal met – hoe kan het ook anders – een bezoek aan Europalia Portugal, een ronde-tafel gesprek en een recital over Portugese poëzie.

Praktisch

Interessant zijn zeker ook de vertaalworkshops, die zowel in Gent als in Leuven plaatsvinden. In kleine groepen worden teksten besproken en wordt gezocht naar adequate vertalingen in verschillende, overwegend Europese, talen (hoewel ook Hebreeuws aan bod komt). Specialisten terzake geven han-

dige tips die moeten bijdragen tot een beter resultaat. De sessies zijn dus in de eerste plaats zeer praktisch opgevat en raken amper theoretische aspecten aan.

De dertiende editie van het Europees Poëziefestival richt zich door deze verscheidenheid van initiatieven dus op een ruim publiek. Belangrijk is op te merken dat het festival de interculturele dimensie van poëzie blijft benadrukken en dat er naast kritische reflectie over fundamentele zaken ook plaats is voor praktische oefeningen en voor de literaire producties zelf. Dit is zeker in universitaire middelen geen evidentie meer.

Patrick Staude

Voor meer informatie kan men terecht bij de Europese Vereniging ter Bevordering van de Poëzie, Blijde Inkomststraat 9, 3000 Leuven, ☎ 2353551. De kolloquia en de lezingen vinden normaal gezien plaats in het Europees Poëziehuis, Courtelerstraat 76 in Leuven.

Profiteer van ons speciaal
studententarief
voor al uw typewerk:
thesissen, papers,
seminariewerk, cursussen,...

U kan bij ons ook terecht voor:

- nalezen + taalcorrecties (Ned.) van thesissen
- verzorging van lay-out: conform onderrichtingen faculteit
- afprinten van uw floppy-disc: laser-quality
- herstellen en/of aanpassen lay-out

Let wel: indien u uw typewerk aan ons toevertrouwt, is al het bovenstaande gratis!

UNIVER-LEUVEN N.V.
Edward Van Eevenstraat 3
3000 LEUVEN
Tel. 016/23.86.43

advertentie

Maraton, revolutie en Sys

← vervolg van p.1

armbandjes en dito hielstrips, aan alle grote kruispunten aanwezigheid van politie en een uitstekende eigen orde. Dit jaar had men duidelijk geen tekort aan seingers. Langs het hele traject stonden er overvloedig veel, sommigen op de meest onmogelijke plaatsen. Diegenen die ettelijke uren voor een klein doodlopend aardewegje geplaatst werden, stonden er nogal verveld bij.

Ook de bevoorradings liep behoorlijk gesmeek. Om de drie, vier kilometer deelde men water, frisdrank en halve appelsen uit. En ook hiervoor bleek men genoeg kandidaten gevonden te hebben. Een detail dat nog verbeterd kan worden is de kilometeraanduiding. Enkele lopers klaagden over het ontbreken hiervan, omdat het dan gissen wordt naar de kilometerstand. Dit is spijtig, want als je 42 kilometer aan het afleggen bent is zo'n informatie zeker niet overbodig.

Het aankomstgebeuren blijft lichtjes verwarrend voor de aankomende lopers en stappers. Tussen de diverse reclamestandjes, de gratis versnaperingen en de vele spandoeken, wordt het zo goed als onmogelijk even rustig van je inspanning te bekomen. Wat meer achterin verloopt het ophalen van de sportzakken echter zonder problemen, zodat je snel op een massagetafel terecht komt en even kan wegdommen onder de handen van een van de vele kinsters.

Dit jaar kon je, na aanvraag, ook iets ongewoner aantrekken om mee te doen. Buiten een enkele skateboarder, wat rolschaatsers en de boerektors van de landbouwfakulteit met hun stootkar, bleven de echte ludieke toestanden echter uit. Ook de sfeer onder de lopers kan veeleer serieus genoemd worden. Door volgend jaar wat meer aandacht aan die ludieke mogelijkheden te schenken, hoopt Sportraad hierin wat verandering te kunnen brengen. Al bij al mogen de mensen bij Sportraad best tevreden zijn met de organisatie van deze editie. Afwachten of de volgende activiteiten hetzelfde nivo halen.

Huib Huysse

KAFEETEORIEEN

HIER TOEKOMEN... DAT IS NIETS.

HIER ZITTEN... DAT IS OOK NIETS.

MAAR HIER WEGRAKEN DAT IS WAT ANDERS!

EXTRA LARGE VIDEO

GROOTBEELD VIDEOPROJECTOREN EIKIVISION

BFL VideoVision vzw BOGAARDENSTRAAT 68 3000 LEUVEN 016/23.29.35

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1 Karakteriseren 2 Sterk ijzerhoudende grond - Luchtige ochtendkleding voor dames 3 Bevredig - Adembenemende sprong 4 Siert - Post op een rekening 5 Recipient - Waterdier - Pers. vnv. 6 Militair - Reine gemeente - Afgelegen 7 Min - Verklare, toelichte 8 Hard lopen - Buit, geld 9 Gemeente in de Condroz - Vreemde munt 10 Betalen.

Vertikaal - 1 Zonder bewijs aannemen 2 Distilleerkolf - Noorse godheid 3 Geweldig jager die door Artemis werd gedood - Vetpuistje 4 Chinese rekenmunt - Geld waarmee men iemand omkoopt 5 Pers. vnv. - Deувik - Voordel 6 Moerasplant - Plat ovaal vat - Xenon 7 Brandverf - Vereniging in Leuven 8 Steelt - Muziekinstrument 9 Loot - Elke 10 Sterke geluiden in gevaar.

ZOEKERTJES

- Let's jam! Woensdag in het Kersouwe: Realbook en Beyond.
- Bok! Wat ben ik toch hard voor mijn naasten: pion c2-c3. BB.
- JNM: deze week iedere middag verkoop van kringlooppapier, Alma 2 en 3. Het vat wacht.
- Aan de Krans van Klio: Acer Amor, fractos utnam tua tela sagittas, si licet extinctas aspiciamque faces! Tu miserum torques, tu me mihi dira precari cogis et insana nefandi loqui (Tib. II, 4, vv. 15-18) Elektra.
- Jobbist(e) gevraagd bij Kringraad voor administratieve taken en reorganisatie van het archief, dit gedurende enkele maanden: 2 kennis dagen per week (maandag en vrijdag). Kennis WP vereist. Kandidatuur (met motivatie en CV) binnen bij Kringraad, s Meiersstr. 5 vóór wo 20/11 om 15.00 u. Mondelinge toelichting kandidatuur op bureauvergadering wo 20/11 tussen 16.00en18.00 u.
- De groenen gaan door, tegen de stroom in. Open bijeenkomst van de Agalev-studenten Leuven op do 21/11 om 20.30 u in de Jan Stasstr. 2. Met hoe meer we zijn, hoe sterker we worden.
- Typen van tesissen, werkjes, briefwisseling. Chris Rosselle, ☎ 20.70.77.

- Milieuraad 25/11 in 't Stuc, iedereen welkom!
- Dominique, kaal en met een leuke band val je zelfs op de Pius op. Ans en Remy.
- Zes enzymen glazen zoeken hun ontvoerde broertjes en moeder fles.
- Motorrijder en student? Zondag 24/11 om 22.00 u in de 'Verbeelding', Hanenhang, eerste treffen van de studentenmotorclub. Be there!
- Weledele Ellen met de surfplank, een goed advies, wees op uw hoede voor King Henry V. Nog vriendelijke groeten. Duc G. de C'Beque.
- Wo. 20/11 om 20.30 u Geloof en Politiek. Diskussie-avond van UP in Jan Stasstr. 2.
- Recept voor appeljam al te halen bij fr.
- Vlaamse niet-commerciële rockgroep geeft promotie-optredens. Nederlandstalig repertoire gedurende anderhalf uur, ambiance verzekerd. ☎ 23.12.11
- Hey Guys, alle personen die dit lezen en toevallig Guy heten, worden uitgenodigd om op 21/11 vanaf 20.00 uur te komen aperitieve bij Guy Vandembroucke, Blijde Inkomststraat 67 (identiteitskaart geldt als bewijs). Dit is geen grap, het gaat dus werkelijk door.
- Stadspel 'Anders kan gewoon' voor alle chirosymptisansanti. Di 19/11 om 20.30 u op het chirokot!

- Wie zag op 9, 10 of 11 nov. ter hoogte van de Geldenaaksevest 50 in Leuven, personen met een zwarte steroeketen Pioneer sjuwen: Eeuwige dankbaarheid voor informatie daarover aan Walter Quirijnen, Geldenaaksevest 50, ☎ 014.63.39.97.
- Aan alle lieve 1ste kannertjes GDW, in het bijzonder aan An: voorwaar ik zeg u 'Ge zult niet rodelen op onze fakulteit'.
- Hoi Paskal, sorry, ik ben er nog steeds niet geraakt! Veel groetjes. Egoiste.
- Hoi Ririe, eindelijk dan toch! Hoe was je vakantie? Groetjes. Kassiopea.
- De gospel-avond met Jimmy Lawton kan niet doorgaan wegens hospitalisatie! Katechitika.
- Samson heeft zijn aapje gevonden om samen de Samsonrock te zingen.
- Bart de Vijfde verklaart de oorlog aan Keizer Mark I van Markije. Lezers, weze op uw hoede voor de imperialistische Markijer!
- Opsporing verzocht: donkerblauwe daim jas, niet meer zo nieuw, maar toch nauw aan het hart liggend, met inbegrip van portefeuille en bril. Verdween wo. 13/11 tussen 18.00 en 19.00 u uit het Sportkot. Graag terug bij Randall Lesaffer, afdeling Rechtsgechiedenis, 3de verd. Nieuwe Valk, Tiensestr. 41.
- Twee warme meiden zijn op zoek naar twee dito heren, gelieve zich te melden via Veto. Wij willen onze afektie kwijt! J&M.
- Tweete, wanneer mag ik nog eens in je rechteroorletje en daarna in je linker bijten? Ook Economisten zijn warmbloedig!
- Beste M. en M., doe een banaan eens een sok aan! China Blue. Ps: Maar misschien lukt het met Egbert ook...
- Koningin Victoria zoekt charmante West-vlaamse prins (met bril) om samen nog lang en gelukkig te leven en vele kindjes te kopen.
- Het linkerdeel van de R. fraktie Veronschuldigd zich voor haar wangedrag van voorbije week.
- Het NGVVF stemt vrouw. U toch ook?
- Steven, je bent Chuck Fuck niet. De rest geldt ook voor jou. Jane the kipper.
- Lies, genoeg is genoeg!
- Wie wil er mee rijden op zaterdagavond van Hasselt naar Leuven? Twee plaatsen vrij. David Neven, Parkdreef 8 of ☎ 011/31.51.87 (weekend).
- Adidas ZX 5000 C loopsloffen maat 9 1/2. Spiknieuw. Gunstkoopje, David Neven, Parkdreef 8, Heverlee.
- Lic. Germ. corrigeert, typt en print al uw papers, skriptes en liefdesbrieven. Professionele kwaliteit, studentenprijs. Oerland, Brabantconstr. 89 of ☎ 016/23.02.22.
- To the English-speaking boy who was in the Samambaia twee weeks ago: I need a terrible shag. Meet me in Den Dulci, 26/11 at 22.00 hr. Ask for Nancy.
- Aan UDPS, Joseph-Désiré Mobeoto meurt mais il ne se rend pas! P1-1-P3.
- Grats! Schatjes van katjes, ros of getigerd. Blijde Inkomststr. 60 of ☎ 22.00.22.
- Gezocht 13 muurbloempjes om de 'What's in a name'-ful of te fleuren. 23 en 1 m.
- Bloso, waar blij je? ND & NM (Vlamingenstr. 92).
- Nijntje, beauty lies in the eye. Sonic T.
- Is er nog plaats vrij in een auto naar Genk, vrijdag rond 18.45 u? Laat je iets horen aan Inge, Tervuursevest 48.

- Verloren en gezocht: cd 'Let's Dance' van Bowie in de hoes van cd '24 Carat Purple' van Deep Purple, eigendom van de stadsbibliotheek. Te bezorgen: s Meiersstraat 7, Bel 23 (36/6/29/25).
- Op 9 december om 20.00 u heeft de eerste informatievergadering plaats van Vredesvrienden over fakultaire akties, s Meiersstr. 5.
- Wie wenst zijn portret in portlood door de achter- achter- achterkleinzoon van Delacroix? Flatteren geen probleem. Tarief 100 Bf. Ontevreden: nul frankeskes. Paul Destoop, Vandervaerenlaan 10. ☎ 20.20.67
- Hij had ons de vorige nacht vergeeten. Hij zal de volgende nacht voor ons terugkomen. De Jan Stassers.
- Que les anges te fardent! Rimbaud.
- Zin in een avondje revolutie, Ulrikke? Andreas.
- Iedereen is welkom op de infovergadering van de Leuvense wetenschapswinkel op maandag 25/11 om 20.30 u in Arenberginstituut (Naamestr.96), lokaal 03.06.
- Musikoloog geeft pianolessen aan beginnelingen. Groot Begijnhof 81/1.
- Abonneer u nu op het nieuwe mdl (8 tot 20 pp.) tijdschrift: de Homo- en lesbiennejongerenkrant: 200 fr (open omslag) of 500 fr (gesloten omslag) op rek.nr. 001-206373-41 van HLJK.
- Abulafia, middeleeuws kabbalist, tovert uw manuskripten om tot moderne meesterwerken die proffen in ekstase brengen. Abulafia: tekstverwerking-laserprints. Tiensestr. 177. ☎ 29.22.77 tussen 10.00-12.00 en 14.00-16.00 u.
- Euprint bvba: alle tikwerk; desktop; scanners; uitprinten van teksten; figuren uit quattro loto's. Wij zetten ook muziek!!! Herfotograf 110, ☎ 22.97.49.
- Tom, God beware u en zegene u, XII-H.

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens en fuiven

BARCOVISION: 5000 fr. DISCOBAR: 4000 fr.

tel. 016/201.301

VERHUUR VAN GELUIDSINSTALLATIES MET OF ZONDER DISC-JOCKEY

DANCE DELIGHT

TEL. 016/23.30.86

Agenda AD VALVAS

MAANDAG

- 20.00 u **KONCERT** Het Sloevens barokensembel 'Gallus Consort' brengt Sloevense muziek, in 'Zevenslapers' (Couterleestraat 76), toeg. gratis.
- 20.00 u **NAJAARSLIZING** Prof. Jan Goossens, doctor in de geschiedenis en specialist in de middeleeuwse geschiedenis, zal een uiteenzetting houden over het fenomeen bedevaarten, in CC Leuven, Brusselsestr. (lokaal A 1.3), toeg. 75, org. Leuvense Gidsenbond.
- 21.00 u **FILM** 'Carmen Jones' (1954), van Otto Preminger, het verhaal van een passievolle liefde, gestuurd in een volksmilieu, in Stadsschouwburg, toeg. 100/130, org. Stuc.

DINSDAG

- 14.00 u **VRAAGGESPREK** rond 'De EEG, een burcht op drijfzand', met prof. Abraham en prof. Feichler, in L&W (lokaal 03.18), org. Europakring.
- 20.00 u **OPREDEN** Jazz-optreden met Bart Zegers, Biem Van Hoften, Sebastiaan De Krom, in 't Kersouwe, Hallengang, toeg. gratis.
- 20.00 u **DIVERTONING** Inleiding tot de culturen van Meso-Amerika (Olmeken, Maya's, Azteken...), in MSI (lokaal 00.28), org. Instituut voor Amerikanistiek en KU Leuven Permanente Vorming.
- 20.00 u **SYMPOSIUM** over 'De EEG, een burcht op drijfzand', met Van Eeckele, Paenen en Eyskens, in Mgr. Sencie, org. Europakring.
- 20.00 u **TEATER** Blauwe Maandag Kompagnie brengt 'Wilde Lea' (naar Nestor De Tere 1856-1920), een muzikale drama over 'ouze Vlaamse jongens onder Napoleon', in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **FILM** in het kader van de experimentele film presenteert en selectieert Yann Beauvais een programma rond multi-scherm-projecties, in 't Stuc, toeg. 130/150.
- 20.30 u **KONCERT** The King's Consort (Londen), olv Robert King, in Pieter de Somer Aula, toeg. 550, org. Musica Antiqua Leuven.

WOENSDAG

- 13.00 u **KONCERT** met Walter Boeykens (klarinet), Brian Pollard (fagot), en Robert Grolot (piano): een niet alledaags trio in werk van ondermeer Beethoven en Glinka, in Gotische Zaal van het Stadhuis, toeg. gratis, org. Kulturkommissie.

- 14.00 u **FILM** 'Een gouden eeuw' (1953), een documentaire van P. Hasaerts, in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9.
- 15.00 u **DISKUSSIE** met Prof. Paul De Grauwe over privatisering, in MSI (lokaal 03.18), toeg. gratis, org. Liberaal Vlaams Studentenverbond.
- 19.00 u **TEATER** Oud Huis Stekelbees brengt 'Lavabo en Simili', over twee artiesten die tijdens een tournee toevallig in dezelfde kamer logeren, in Vlamingenstr. 83, toeg. 180/250; kinderen 100, org. Stuc.
- 20.00 u **FILM** 'Als je de wind vrees' (1960), een psychodrama van E. Degelijn, in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9.
- 20.00 u **KONCERT** tegen imperialisme, met Angel Parra (Latijns-Amerikaanse muziek), waarvan de opbrengst bestemd is voor de aktie SOS-Irak in Grote Aula, toeg. 300/350, org. Anti-Imperialistische Bond ins Koördinatie voor Steun aan de Volkeren vd Derde Wereld.
- 20.00 u **TEATER** Blauwe Maandag Kompagnie brengt 'Wilde Lea', in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **Diskussie-avond** Geloof en Politiek, in Jan Stasstraat 2, org. UP.
- 20.30 u **FILM** 'Mala Noche' (1985), een film van Gus Van Sant over een onbeantwoorde passie; met drie kortfilms, in 't Stuc, toeg. 100/130.
- 22.30 u **FILM** 'Drugstore Cowboy' (1988), een film van Gus Van Sant over een bende die toelast in drugstores en ziekenhuizen op zoek naar pillen en poeders om er pillencocktails van te bouwen, in 't Stuc, toeg. 100/130.
- 22.30 u **LITERATUUR** Hedendaagse Portugese literatuur begeleid door Irène Koenders, in Aud. Minnepoort, org. CC Leuven.

ALFA ☎ 18/11: Kantus, in 't Craekske, ink. 230/250.

GERMANIA ☎ 20/11: Doop-Id, in Lido.

HISTORIA ☎ 20/11 om 20.00 u: Origami-avond (origami, ikebana en sake, video), in praalkamer. ☎ 20/11 om 22.00 u: Vrij volleybal, in Rijschoolstraka.

KATECHITIKA ☎ 20/11 om 20.00 u: Gospel-avond met Jimmy Lawton, in MT.22.

KLIO ☎ 19/11 om 21.00 u: Presidiumvergadering, in 's Meiersstraat. ☎ 21/11 om 21.00 u: Kantus, in Praatkamer van de Fak.

MEDIKA ☎ 20/11: 24u muziek, in Doc's Bar, ink. gratis.

POLITIKA ☎ 18/11 om 20.00 u: Kringvergadering, boven Politika. ☎ 19/11 om 12.00-14.00 u: Lunchgesprekken met Mark Eyskens, Rik Daems en Gerolf Annemans, in AV 02.17. ☎ 21/11 om 12.00-14.00 u: Lunchgesprekken met Mieke Vogels, Willy Kuypers en Frank Vandembroucke, in AV 02.17. ☎ 21/11 om 22.00 u: Fuil, in Lido. ☎ 24/11: Verkiezingsshow met BRTN (TVI), in Politika.

DONDERDAG

- 12.30 u **KONCERT** Harpdraga Parathaga (Jacques Vandevelde en Marc Hebbelink) brengt zowel Zuid-Amerikaanse folklore als Middeleeuwse muziek, New Age..., in Inkomhal Gasthuisvlog, Herestr., toeg. gratis, org. Paul Bessemans, Koordinator van de Algemene Diensten.
- 19.00 u **TEATER** Oud Huis Stekelbees brengt 'Lavabo en Simili', in Vlamingenstr. 83, toeg. 180/250; kinderen 100, org. Stuc.
- 19.30 u **INFODAG** voor kandidaat ontwikkelingswerk(st)ers, in Maria-Theresiakollege, org. Iteco en Intercode.
- 20.00 u **KONCERT** Orgelrecital van Jacques Van Oortmerssen, in Concertzaal Lemmensinstituut, Herestr. 53, toeg. 150/200, org. Concertvereniging Lemmensinstituut.
- 20.00 u **MEETING** met de liberale kandidaten van het kiesarrondissement Leuven, in Salons Georges, toeg. gratis, org. Liberaal Vlaams Studentenverbond.
- 20.00 u **TEATER** Blauwe Maandag Kompagnie brengt 'Wilde Lea', in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.00 u **VIDEO-AVOND**, in Blijde Inkomststr. 106, toeg. gratis, org. Liberaal Vlaams Studentenverbond.
- 20.30 u **FILM** 'Drugstore Cowboy' (1988), in 't Stuc, toeg. 100/130.
- 20.30 u **KONCERT** De Nieuwe Snaar brengt 'Hackadja', in Aud. Minnepoort, Koning Albertlaan 52, toeg. 350, org. VVKV Jong Brabant.
- 20.30 u **VERGADERING** Open bijeenkomst van Agalev-studenten Leuven, in Jan Stasstraat 2.
- 20.30 u **FILM** 2 Heures moins le quart avant Jesus-Christ, in Rekreatiecentrum Cité, org. XII + I.
- 21.00 u **KONCERT** Jazz-piano-Koncert door Norbert De Taeye, in De Spuye.
- 21.00 u **OPREDEN** van Raymond van het Groenewoud, in zaal Thierbräu, toeg. 280/350, org. Artico/Industria.
- 22.00 u **VERMAAK** Adidoproefavond, in Rekreatiecentrum Cité, org. XII + I.
- 22.30 u **FILM** 'Mala Noche' (1985), in 't Stuc, toeg. 100/130.

VRIJDAG

- 17.00 u **OPENING** van de tweede Europese Poëziebeurs, met tentoonstelling van beeldhouwwerken van Renaat Ramon en Etienne de Sadeleer; en kollages van Jean-Jacques Didier, in Couterleestr. 76, org. Dertiende Europees Poëziefestival.
- 20.00 u **TEATER** Blauwe Maandag Kompagnie brengt 'Wilde Lea', in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **FILM** 'Mala Noche' (1985), in 't Stuc, toeg. 100/130.
- 20.30 u **KONCERT** De Nieuwe Snaar brengt 'Hackadja', in Aud. Minnepoort, Koning Albertlaan 52, toeg. 350, org. VVKV Jong Brabant.
- 21.00 u **RECEPTIE** Welkomingsprogramma en inleiding van het Europees Poëziehuis De Zevenslapers, in Couterleestr. 76, org. Dertiende Europees Poëziefestival.

Het meest populaire ontspanningsmedium voor de Leuvense studenten is zonder twijfel film. Grofweg kan men de filmprogrammatie opdelen in twee blokken, naargelang de organisaties die filmvertoningen organiseren. Het Stuc, De Andere Film (DAF) en Vlaamse Leergangen hebben niet de bedoeling zoveel mogelijk winst te puren uit hun vertoningen. Men kan hun aanbod met een beetje goede wil misschien het best onderbrengen bij de 'niet-kommerciële film'. Aan de andere kant zijn er in Leuven op dit moment twee bioskoopkomplexen: de Studio's en de Supercity. Dat is niet altijd zo geweest. Vóór de komst van Supercity in '90 bezaten de Studio's gedurende enkele jaren het monopolie voor kommerciële film. Maar nog geen vijftien jaar geleden was Leuven verschillende bioskopen rijk, die stuk voor stuk geleidelijk ten onder zijn gegaan.

Na de allereerste filmvoorstelling in Brussel in november 1895, werden overal in het land filmvoorstellingen gegeven. Men sprak toen nog van 'cinematografie', omdat het toestel waarmee men de bewegende beelden projecteerde *cinematograaf* heette. Echte bioskopen bestonden toen nog niet. De films werden in kermisbarakken vertoond, of in openluchtvoorstellingen. Mobiele barackcinema's deden vanaf 1900 hun intrede in Leuven. Rondreizende cinema-uitbaters kwamen op de voor staan, maar voelden zich niet echt verbonden met de andere foorattracties. De cinema was eigenlijk op zichzelf een attractie. De barakken bleven dan ook soms enkele maanden aan een stuk staan, zelfs wanneer de rest van de kermis al verder was getrokken. Terwijl bij de openlucht-cinema de muzikale begeleiding belangrijk was, werden de films in de barackcinema door de uitbater zelf geanimeerd. Met brede gebaren en grote retoriek gaf de 'explicateur' toelichting. Zijn optreden maakte deel uit van de show.

Bij de barackcinema was de verlichting erg belangrijk. Pas sinds 1900 was de elektriciteit een beetje ingeburgerd in Leuven. De straten waren nog schamel verlicht, en een evenement als een hel verlicht marktplein lokte een massa volk. Rond 1905 varieerden de prijzen voor een filmavond in een barak van minimum 20 centiem (derde-rangsplaatsen voor kinderen) tot 2 frank (*fauteuils* voor volwassenen). De Leuvense studenten - tussen 1900 en 1913 steeg hun aantal van 1783 tot 2870 - profiteerden van de aandacht van de middenstand. Alhoewel het maandelijks budget van de studenten rond 1905 om en bij de 200 frank bedroeg (het dubbele van een gemiddeld arbeidersloon), probeerden de cinema-uitbaters hen te lokken met speciale prijzen. Sinds 1905 is de cinema voor studenten onafgebroken de attractie bij uitstek gebleven, naast het kafee- en muziek natuurlijk.

Karnaval

De eerste vaste bioskoop was 'de Bériot', oorspronkelijk een negentiende-eeuwse *musichall* voor de Leuvense burgerij. In dit *théâtre de spectacle* werden allerlei variëteit-voorstellingen opgevoerd, gaande van ballet over zang tot circusnummers. De uitbater liet de zaal rond 1910 ombouwen tot een voor die tijd uiterst modern filmtheater, met centrale verwarming en 1500 elektrische lampen. Hij gaf er de exotische naam Alhambra aan. De Alhambra was gelegen in de Vital Decosterstraat, waar nu het meisjescentrum van de KU Leuven is. De zaal zou nog lange tijd de aantrekkelijkste en meest prestigieuze ontspanningsgelegenheid blijven. Ze werd niet uitsluitend gebruikt voor films. Tijdens de carnavalperiode hield men er bals, en naast variëteit werden er zelfs bioschouwen georganiseerd.

Na 1910 schoten de bioskopen in België als paddestoelen uit de grond. Geen enkel ander land had, in verhouding tot het bevolkingsaantal, zoveel bioskopen. Leuven, een stad van 40.000 inwoners, telde er tien, over de hele stad verspreid, met een gezamenlijke capaciteit van 4000 bezoekers per voorstelling. Bioskoop- en herbergbezoek, dat toen een centrale plaats bekleedde in het ontspanningsleven, gingen hand in hand. De meeste bioskoopuitbaters hadden ook een kafee, grenzend aan de bioskoopzaal. Waar nu kafee 'De Ton' en de C&A is, was de cinema 'Louvain Palace' gevestigd. In de Tienestraat, op de plaats van de huidige Acco-winkel, was er bioskoop 'De Herderin', ook nog 'Cinéma la Bergère' of 'Cinéma Oud Leuven' genoemd. Verder waren er nog bioskopen in onder andere de Brusselsestraat, de Bogardenstraat, de Diestsestraat en de Parkstraat.

Leuven kijkt film (deel 1)

Weelderige en groezelige glorie

Ze zijn oerverveld, en als je er één gezien hebt, heb je ze allemaal gezien. Wij hebben er in Leuven de laatste jaren geen een gezien. Ook oerverveld. (Foto Hielke Grootsendorst)

Omdat de films vertoond werden zonder synkron geluid, zorgde een orkest veelal voor de begeleiding. Het filmprogramma nam bijna drie uur in beslag: korte filmpjes van 20 minuten werden afgewisseld door een pauze die opgevuld werd met piano- of orkestmuziek. Tot 1918 waren de Leuvense bioskopen de enige ontspanningscentra. Waar aanvankelijk alleen de burgerij kon kennismaken met het medium film, was de bioskoop rond 1914 al definitief ingeburgerd bij de grote massa, die zo goedkoop nieuwe kennis, ideeën en inzichten kon verwerven.

Tijdens de oorlog maakten de Duitsers handig gebruik van de populariteit van de bioskopen om de aandacht af te leiden van het oorlogsgeweld, en van haar vernielde stad. Alhoewel Leuven in 1916 nog gedeeltelijk in puin lag, rezen er in volle oorlog toch nog vier bioskopen op, naast de Alhambra, de grootste (2500 plaatsen), die al in 1915 heropend was.

Dubben

Na de oorlog kwam de stille of 'stomme' film tot volle bloei, en veroverde de geluidsfilm het witte scherm. Het geluid, dat oorspronkelijk werd overgebracht door een orkest of door een fonograaf, kon nu ook op de filmband gezet worden. Maar deze technische revolutie heeft ook in dat de studio-apparatuur duurder werd, en dat het hele filmproductieproces moest worden omgeschakeld. De kosten om een film te kunnen vertonen, liepen op. Om meer inkomsten te verwerven, moesten de zalen meer zitplaatsen bevatten. Het aantal grote bioskopen steeg in verhouding tot het aantal kleine. In Leuven waren er vier bioskopen die over 700 of meer plaatsen beschikten. In vergelijking met de huidige capaciteit van een filmzaal is dat enorm veel. Een ander gevolg van de geluidsfilm was de taalbarrière. Tijdens de jaren '20

namen de producenten nog films op in verschillende talen, en haast onbetaalbaar en verschrikkelijk lastig procedee. In het begin van de jaren '30 werd begonnen met de nasynkronisatie, en voor kleine taalgebieden met ondertiteling. Vanaf 1932 waren ondertitels een koerante verschijning in Leuven.

Vanaf de jaren '20 ging de gewone man steeds meer participeren aan het bioskoopbezoek. Hij kreeg meer kans om zich te ontpannen. Rond 1920 ging nog 70% van het budget van de arbeider naar voeding (vooral brood en aardappelen), en bleef er nauwelijks iets over voor amusement. Maar op het einde van de jaren '20 kon hij al 10% van zijn inkomen besteden aan ontspanning (krant, bioskoop, drank). De film ondermijnde de dominantie van de burgerlijke cultuur. Volgens verschillende historici was de film de democratische amusementsvorm die voor het eerst in de geschiedenis het standverschil voor de duur van een vertoning wist uit te schakelen.

Een aanduiding dat film geleidelijk het ontspanningsmiddel bij uitstek werd, tegelijk respectabel en populair, is het feit dat de tijdens de Eerste Wereldoorlog afgebrachte Stadsschouwburg, die veel teater en toneel programmeerde, pas in 1938 werd heropgebouwd. De Alhambra en de Louvain Palace (Bondgenotenlaan, op de plaats van de huidige C&A) namen de functie van de Stadsschouwburg gedeeltelijk over. Vanaf 1933 werd de naam Louvain Palace omgedoopt in de 'Forum'. Ook het exotische Alhambra veranderde in 1939 in het heel wat zakelijker 'ABC'. In het begin van de avond speelde het bioskooporkest de openingsmuziek. Daarop volgden de filmactualiteiten (een film-journaal of een documentaire) en één of twee voorfilms. Na een music hall-achtig intermezzo en een pauze werd dan eindelijk de hoofdfilm gedraaid. Men ging dus niet zozeer naar de bioskoop om een bepaalde film te zien, maar wel om zich een avondje te ontpannen.

Naast de al eerder genoemde Alhambra en de Louvain Palace, de twee grootste uitbatingen met meer dan 1000 plaatsen, waren de Eden en de Lovanium de voornaamste bioskopen voor de Tweede Wereldoorlog. De Eden, een mooi en luxueus paleis, werd in 1919 opgericht. De bioskoop was gelegen in de rechterhoek van het Martelarenplein, tegenover het station. In de gloriejaren van het interbellum werden films er begeleid door bekende orkesten. Na de Tweede Wereldoorlog liepen er hoofdzakelijk luchtige films, artistieke prenten met een pikant tintje of Franse producties.

Katoliek

De Lovanium lag in het begin van de Vaartstraat, kort bij de Diestsestraat, in die tijd het centrum van het uitgangsleven. De zaal werd in 1930 opgericht en was eigendom van de Vereniging van Kristelijke Maatschappelijke Werken van het arrondissement Leuven. Vijf van de 18 stichters van de bioskoop waren Leuvense hoogleraren, waaronder Minister van Staat Prosper Poulet. Dit gezelschap had de zedelijke en culturele verheffing van de arbeidersstand voor ogen. Aangezien het Belgische katholieke establishment had ingezien dat de massa niet kon worden overtuigd om weg te blijven uit de filmzalen, was men maar begonnen met de productie en verdeling van een eigen, 'katholiek' filmproductie. De Lovanium wilde tegenover de 'slechte' films uit de andere bioskopen de 'goede' films plaatsen. De zaal was de Leuvense familiecinema bij uitstek; vanaf 14 u waren er elke dag een vijftal vertoningen, zeven dagen op zeven.

De drie overige bioskopen waren in het geheel van de Leuvense filmanimatie relatief onbelangrijk, in vergelijking met de vier genoemde. Tijdens de Tweede Wereldoorlog brandden verschillende bioskopen af, maar ze werden terug opgebouwd. Er waren strubbelingen met het stadsbestuur, de zalen wisselden van eigenaar, het aantal plaatsen verminderde nu en dan, maar in het zaaiaanbod van vóór de oorlog traden geen spektakulaire veranderingen op.

Risikoloos

Rond 1975 waren er nog zo'n zeven filmzalen in Leuven. Monthly in de Diestsestraat was een langwerpige bioskoopzaal met een niet zo duidelijk gerichte programmatie. De statige Eden was verouderd en de technische installatie verkeerde aan het eind van de jaren '70 in slechte staat. Eden was toen de seksbioskoop bij uitstek: in 1979 bijvoorbeeld bestond 74% van het aanbod uit seksfilms, van softseks tot porno. Meer dan een derde daarvan kreeg de kwotering 'Volwassen Negatief'. In 1980 ging het gebouw ter ziele. Ondertussen is het gerenoveerd, maar de bestemming is tot op dit moment onduidelijk.

Bij de Lovanium gingen de zaken in de jaren '75-'76 achteruit, en werden de vertoningen van 14 en 24 u geschrapt. Bij gebrek aan financiële middelen programmeerde men geen nieuwe films meer, en opteerde men voor risikoloze hernemingen van oude, kwalitatief goede films. De laatste voorstelling vond plaats in april '81. In 1987 werd het gebouw gesloopt voor de uitbreiding van het justitiepaleis.

De Rex (Bondgenotenlaan 70, nu Wibra) werd opgericht in '56, en is eigenlijk steeds het tweelingbroertje geweest van de Forum. Het was een buitenproportionele zaal met matraswanden, die aan het eind van de jaren '70 al sterk verouderd was. Men draaide er vooral populaire commerciële films, die een ruim publiek aansprakten, en goedkope seksfilms, om de terugloop van het bioskoopbezoek op te vangen. In een interview in 1981 gaf de uitbater zijn verwondering te kennen over de enorme vraag naar seksfilms: "Ze zijn oerverveld, en als je er één gezien hebt, heb je ze allemaal gezien. Maar zolang er publiek voor is blijf ik draaien." Ook Walt Disney was erg in trek in de Rex.

In '71 nam de Rex-ekspluitant de Forum over. Forum dreef vooral op (Amerikaanse) seksfilms, die voor het leeuwedeel van de rechte zorgden, maar wekelijks werd er ook een populaire commerciële film geprogrammeerd. Het gerucht ging dat de vloer van de inmiddels groezelige en onveilige zaal stonk naar gestold sperma. Eind juni '80 werd de zaal gesloten om plaats te maken voor de tekstiel-zaal C&A. Verder was er nog de Vita in de Burgemeesterstraat, een vroegere parochiezaal die omgebouwd werd tot een gezellige bioskoop, met doorgaans waardevolle films. In '78 werd het zaaltje opgekoofd door Studio en omgedoopt tot Studio 2. De nieuwe uitbater heette Jos Rastelli.